

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1970

Warszawa, dnia 15 maja 1970 r.

Nr 3

SPIS TREŚCI

Dział B

Poz. 30	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1970 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących rybołówstwo morskie na własny rachunek oraz uprawiających flisactwo turystyczne na rzece Dunajcu	str 70
„ 31	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 stycznia 1970 r. w sprawie obowiązków uspołecznionych zakładów pracy w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności	71
„ 32	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1970 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na dany rok w przedsiębiorstwach handlowych i rozporządzenie w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych	73
„ 33	— rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1970 r. w sprawie dodatkowych urlopów dla niektórych pracowników zatrudnionych w zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego	74
„ 34	— uchwała Nr 9 Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1970 r. w sprawie skróconego czasu pracy w niektórych zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego	75
„ 35	— uchwała Nr 18 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 1970 r. w sprawie ochrony lasów przed ujemnymi wpływami szkodliwych pyłów i gazów wydzielanych przez zakłady przemysłowe	76
„ 36	— zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej z dnia 15 grudnia 1969 r. w sprawie największych dopuszczalnych dawek promieniowania jonizującego oraz innych wskaźników z zakresu ochrony przed promieniowaniem	78
„ 37	— zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 27 grudnia 1969 r. w sprawie kryteriów określania wysokości planowanego funduszu premii obiektowych	89
„ 38	— zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 27 grudnia 1969 r. w sprawie zasad zatrudniania i wynagradzania pracowników terenowych zespołów usług projektowych oraz wynagrodzeń komisji wyceny prac projektowych działających w tych zespołach	90
„ 39	— zarządzenie Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 1969 r. w sprawie zabezpieczenia spłaty kredytu ratalnego	92
„ 40	— zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 30 grudnia 1969 r. uchylające zarządzenie w sprawie wydawania przez zakłady pracy zaświadczeń dla dokonywania zakupów ratalnych	93
„ 41	— zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 8 stycznia 1970 r. w sprawie uzupełnienia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty techniczne	93
„ 42	— wyjaśnienie Nr 5 Komitetu Pracy i Płac z dnia 31 grudnia 1969 r. w sprawie wliczania okresu nauki do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu wypoczynkowego	94
„ 43	— wytyczne Nr 35 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 22 października 1969 r. w sprawie zasad i trybu aktualizowania i uzupełniania taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników	95
„ 44	— obwieszczenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 1970 r. o wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie ugodowego załatwiania spraw pracowniczych przed sądem	97

DZIAŁ B

30

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 stycznia 1970 r.

w sprawie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących rybołówstwo morskie na własny rachunek oraz uprawiających flisactwo turystyczne na rzece Dunajcu.

(Dziennik Ustaw z dnia 16 stycznia 1970 r. Nr 1, poz. 4)

Na podstawie art. 47 ustawy z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz. U. Nr 13, poz. 90) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, zwanym dalej „ubezpieczeniem”, obejmuje się:

1) właścicieli i współwłaścicieli kutrów i łodzi wykonujących rybołówstwo morskie na własny rachunek, zwanych dalej „rybakami”,

2) osoby uprawiające flisactwo turystyczne na rzece Dunajcu i będące członkami Polskiego Stowarzyszenia Flisaków Pienińskich na rzece Dunajcu, zwane dalej „flisakami”.

2. Ubezpieczeniem obejmuje się również osoby współpracujące z rybakami. Za osoby współpracujące uważa się małżonka oraz najbliższych krewnych lub powinowatych, stale pracujących w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, jaki obowiązuje pracowników gospodarki społecznej.

3. Najbliższymi krewnymi lub powinowatymi (ust. 2) są osoby, o których mowa w przepisach wymienionych w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz. U. Nr 13, poz. 90), zwanej dalej „ustawą”.

§ 2. 1. Ubezpieczeniem nie obejmuje się osób, o których mowa w § 1, jeżeli równocześnie są:

1) rencistami z tytułu własnej pracy albo pracownikami w rozumieniu przepisów wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy lub podlegają zaopatrzeniu emerytalnemu, o którym mowa w tych przepisach,

2) objęte ubezpieczeniem społecznym w myśl art. 1 ustawy lub przepisów wydanych na podstawie ustawy,

3) właścicielami lub współwłaścicielami przedsiębiorstwa,

4) właścicielami, samoistnymi posiadaczami, użytkownikami lub dzierżawcami gospodarstwa rolnego, którego wysokość przychodu szacunkowego, ustalona dla wymiaru podatku gruntowego, powoduje zawieszenie w całości prawa do świadczeń według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Osoby uprawnione do renty inwalidzkiej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin mogą być objęte ubezpieczeniem, jeżeli w okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub uzyskania zezwolenia na wykonywanie rybołówstwa morskiego na własny rachunek albo uprawianie flisactwa turystycznego na rzece Dunajcu wystąpią o objęcie ich obowiązkiem ubezpieczenia.

§ 3. Ubezpieczenie obejmuje:

1) świadczenia lecznicze,

2) rentę starczą,

3) rentę inwalidzką,

4) rentę rodzinną,

5) dodatki do rent,

6) zasiłek pogrzebowy,

7) świadczenia w naturze dla rencistów.

§ 4. 1. Osoby objęte ubezpieczeniem oraz członkowie ich rodzin mają prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia oraz do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne w zakresie przewidzianym dla pracowników i członków ich rodzin. Za leki i środki opatrunkowe wydawane przez apteki otwarte i punkty apteczne oraz za środki pomocnicze zainteresowani ponoszą pełne opłaty.

2. Prawo do świadczeń leczniczych powstaje z dniem powstania obowiązku ubezpieczenia (§ 6) i przysługuje przez okres ubezpieczenia (§ 7), jak również przez okres niezdolności do pracy z powodu choroby, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy.

3. Świadczenia lecznicze nie przysługują w razie zalegania przez rybaka lub flisaka z zapłatą składek za okres przekraczający 3 miesiące.

4. Przepisy art. 12 i 15 ustawy stosuje się odpowiednio.

§ 5. 1. Prawo do renty starczej, inwalidzkiej i rodzinnej, do dodatków do rent, zasiłku pogrzebowego oraz świadczeń w naturze przysługuje na zasadach określonych w art. 16—30, 31 ust. 1, 32, 33, 44 i 45 ustawy.

2. Renty przyznane na podstawie rozporządzenia ulegają zawieszeniu na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z uwzględnieniem przepisu ust. 3.

3. Rencistom uprawnionym do rent starczych i inwalidzkich na podstawie niniejszego rozporządzenia, jak również innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, którzy nadal wykonują rybołówstwo morskie na własny rachunek lub uprawiają flisactwo turystyczne na rzece Dunajcu i z tego tytułu osiągnęły miesięczne dochody przekraczające 750 zł, wypłaca się renty wraz z przysługującymi dodatkami w połowie wysokości.

§ 6. Obowiązek ubezpieczenia powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostało udzielone zezwolenie na wykonywanie rybołówstwa morskiego na własny rachunek lub uprawianie flisactwa turystycznego na rzece Dunajcu, a ustaje z ostatnim dniem miesiąca, w którym

zezwoleń to utraciło moc wskutek cofnięcia lub upływu okresu jego ważności albo zostało zwrócone wskutek zaprzestania wykonywania rybołówstwa lub flisactwa.

§ 7. 1. Za okres ubezpieczenia uważa się okres, w którym rybak lub osoba z nim współpracująca albo flisak objęci byli obowiązkiem ubezpieczenia, jeżeli za ten okres zostały opłacone składki na ubezpieczenie.

2. Do okresów ubezpieczenia wymaganych do uzyskania renty zalicza się okresy:

1) wykonywania w Polsce Ludowej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia rybołówstwa morskigo na własny rachunek lub uprawiania flisactwa turystycznego na rzece Dunajcu,

2) przerw w wykonywaniu po dniu wejścia w życie rozporządzenia rybołówstwa morskigo na własny rachunek lub uprawiania flisactwa turystycznego na rzece Dunajcu, spowodowanych niezdolnością do pracy, nie więcej jednak niż łącznie 3 miesiące w roku,

3) o których mowa w przepisach wymienionych w art. 8 pkt 3 ustawy.

3. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac oraz Przewodniczący Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki określają zasady i tryb zaliczania okresów uprawiania flisactwa turystycznego na rzece Dunajcu przed dniem wejścia w życie rozporządzenia (ust. 2 pkt 1).

§ 8. Koszty ubezpieczenia pokrywa się z funduszu określonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1966 r. w sprawie utworzenia funduszu ubezpieczenia społecznego niektórych grup ludności (Dz. U. z 1967 r. Nr 1, poz. 2).

§ 9. 1. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie ciąży na rybaku i flisaku. Rybak opłaca składki za siebie i za osoby z nim współpracujące.

2. Składki na ubezpieczenie opłaca się za każdy miesiąc kalendarzowy istnienia obowiązku ubezpieczenia.

3. Niewykonywanie pracy przez rybaka lub przez osobę z nim współpracującą albo przez flisaka z powodu choroby powodującej niezdolność do pracy lub z powodu służby wojskowej zwalnia od obowiązku płacenia składek na ubezpieczenie za każdy pełny miesiąc kalendarzowy niewykonywania pracy.

§ 10. Podstawę wymiaru rent oraz wysokość skła-

dek na ubezpieczenie określa Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Ministrem Żeglugi i Przewodniczącym Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki, po zasięgnięciu opinii Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

§ 11. W sprawach poboru składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio zasady i tryb ustalone dla poboru składek za rzemieślników i osoby z nimi współpracujące.

§ 12. Ubezpieczenie wykonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a w zakresie świadczeń leczniczych — Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 13. 1. Obowiązek dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia rybaka oraz osób z nim współpracujących ciąży na rybaku, a obowiązek dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia flisaka — na flisaku. Dokonują oni zgłoszenia do ubezpieczenia we właściwym oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który może dokonać zgłoszenia również z urzędu.

2. Dowodem objęcia ubezpieczeniem jest legitymacja ubezpieczeniowa wydana na podstawie zgłoszenia do ubezpieczenia.

§ 14. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustala szczegółowy tryb wykonywania ubezpieczenia, wzory zgłoszeń do ubezpieczenia, wzory legitymacji ubezpieczeniowych, tryb ich wydawania i sposób dokonywania w nich wpisów, a także tryb płacenia składek na ubezpieczenie oraz określa dowody wymagane do wypłaty rent i zasiłków pogrzebowych i do korzystania ze świadczeń leczniczych.

§ 15. Okresy ubezpieczenia, o których mowa w § 7, zalicza się do okresów zatrudnienia i do okresów ubezpieczenia wymaganych do uzyskania świadczeń w myśl przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz przepisów ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie.

§ 16. Rybakom i flisakom, którzy osiągnęli wiek starczy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia lub osiągną ten wiek do dnia 31 grudnia 1972 r., przysługuje renta starcza po trzech latach okresu ubezpieczenia, o którym mowa w § 7, jeżeli posiadają łączny okres ubezpieczenia wymagany w myśl art. 17 ustawy.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1970 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

31

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 stycznia 1970 r.

w sprawie obowiązków uspołecznionych zakładów pracy w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności.

(Dziennik Ustaw z dnia 16 stycznia 1970 r. Nr 1, poz. 5)

Na podstawie art. 120 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego zarządza się, co następuje:

Obowiązki w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności z rygiorem nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele publiczne.

§ 1. 1. Uspołecznione zakłady pracy są obowiązane zgłaszać możliwość zatrudnienia skazanych na karę ograniczenia wolności przy wykonywaniu nieodpłat-

nej dozorowanej pracy na cele publiczne organowi spraw wewnętrznych prezydium powiatowej, miejskiej w miastach stanowiących powiaty lub dzielnicowej w miastach podzielonych na dzielnice rady narodowej, na której terenie praca ma być wykonywana, zwanemu dalej „właściwym organem spraw wewnętrznych”.

2. W zgłoszeniu należy podać rodzaj pracy i liczbę skazanych, którzy mogą być przy niej zatrudnieni,

oraz przewidywaną liczbę godzin pracy w przeliczeniu na jednego skazanego. O każdej zaistniałej zmianie tych danych należy bezzwłocznie zawiadomić właściwy organ spraw wewnętrznych.

§ 2. 1. Zakład pracy jest obowiązany zatrudnić skazanego, skierowanego do niego przez właściwy organ spraw wewnętrznych w celu wykonywania w tym zakładzie nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele publiczne.

2. Przy przydziale pracy należy uwzględnić wiek, stan zdrowia i w miarę możliwości umiejętności skazanego.

3. Zatrudnienie skazanych przy pracach, które ze względów sanitarno-epidemiologicznych nie mogą być wykonywane przez osoby nie odpowiadające warunkom zdrowia określonym przez obowiązujące przepisy, może nastąpić tylko przy zachowaniu tych przepisów.

§ 3. 1. Zakład pracy zatrudnia skazanego w wymiarze godzin ustalonym w orzeczeniu skazującym, dokonując rozdziału tych godzin na tygodnie i dni w sposób odpowiadający organizacji pracy, którą skazany ma wykonywać. Przy rozdziale tym należy w miarę możliwości uwzględnić wnioski skazanego.

2. Czas pracy skazanego nie pozostającego w stonku pracy nie powinien przekraczać 10 godzin na dobę, jednakże na wniosek skazanego może być przedłużony do 12 godzin.

3. Jeżeli praca, przy której skazany został zatrudniony, zajmie mniejszą liczbę godzin od wymierzonych w orzeczeniu skazującym, a zakład pracy nie ma możliwości zatrudnienia skazanego przez pozostałą liczbę godzin przy innej pracy, odpowiadającej rodzajowi określonego przez sąd lub przez właściwy organ spraw wewnętrznych, należy o tym bezzwłocznie zawiadomić organ spraw wewnętrznych.

§ 4. Skazanego pozostającego w stosunku pracy należy zatrudnić poza normalnymi godzinami pracy lub w dni wolne od pracy. Ogółem jednak czas pracy skazanego nie powinien przekraczać 10 godzin na dobę, z tym że na wniosek skazanego może być przedłużony do 12 godzin, jeżeli zakład pracy, z którym skazany pozostaje w stosunku pracy, nie zgłosi sprzeciwu.

§ 5. 1. Zakład pracy obowiązany jest zapewnić skazanemu warunki pracy odpowiadające obowiązującym przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz pouczyć go o szczególnych zasadach i przepisach w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy, obowiązujących przy pracy, przy której ma być zatrudniony.

2. Kobiet i młodocianych nie wolno zatrudniać przy pracach im wzbronionych.

§ 6. 1. Zakład pracy obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić właściwy organ spraw wewnętrznych o niezgłoszeniu się skazanego do zakładu pracy, o niepodjęciu przydzielonej mu pracy, o jej opuszczeniu bez usprawiedliwionej przyczyny, o niesummiennym i niewydajnym wykonywaniu pracy oraz o uporczywym nieprzestrzeganiu dyscypliny pracy i porządku prawnego.

2. Zakład pracy obowiązany jest również zawiadomić właściwy organ spraw wewnętrznych o nie-

możności wykonywania pracy przez skazanego z powodu niezdolności do pracy lub innej uzasadnionej przyczyny, jeżeli jego nieobecność w pracy trwa ponad 9 dni.

§ 7. Skazany wykonujący nieodpłatną dozorowaną pracę na cele publiczne nie podlega z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

§ 8. Jeżeli skazany został skierowany do robót publicznych, organizowanych lub prowadzonych przez prezydium rad narodowych, a w szczególności do robót przy drogach publicznych, placach, zieleńcach lub do robót mających na celu zapobieżenie klęskom żywiołowym, przewidziane w rozporządzeniu obowiązki zakładu pracy obciążają organ prezydium rady narodowej właściwy ze względu na rodzaj tych robót.

§ 9. Zakład pracy działający na rozrachunku gospodarczym, do którego skazany został skierowany, przekazuje na cel publiczny, wskazany przez właściwy organ spraw wewnętrznych, kwotę odpowiadającą wynagrodzeniu brutto, jakie za wykonaną pracę należałoby zapłacić, gdyby została wykonana na podstawie umowy o pracę lub innej umowy o świadczenie usług.

Obowiązki w zakresie wykonywania kary ograniczenia wolności z rygiorem pracy za zmniejszonym wynagrodzeniem.

§ 10. 1. Zakład pracy jest obowiązany przyjąć do pracy skazanego skierowanego do tego zakładu, w celu wykonywania w nim pracy z rygiorem potrącania części wynagrodzenia za pracę, przez właściwy organ spraw wewnętrznych za pośrednictwem organu do spraw zatrudnienia prezydium powiatowej lub miejskiej w miastach stanowiących powiaty albo w miastach wyłączonych z województw rady narodowej, na której terenie zakład pracy się znajduje. Przyjęcie do pracy następuje na okres, na który sąd orzekł karę ograniczenia wolności.

2. Obowiązek przewidziany w ust. 1 ogranicza się do istniejących w zakładzie pracy wolnych miejsc pracy oraz do miejsc pracy utworzonych w celu zatrudnienia skazanych.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, w razie gdy dojazd skazanego publicznymi środkami lokomocji do miejscowości, w której praca ma być wykonywana, trwałby w jedną stronę dłużej niż godzinę, chyba że skazany może dojeżdżać środkami lokomocji zakładu pracy lub zakład pracy ma możliwość zakwaterowania skazanego w hotelu robotniczym.

§ 11. 1. Przy przydziale pracy skazanemu należy uwzględnić jego wiek, stan zdrowia oraz w miarę możliwości posiadane przez niego kwalifikacje.

2. Przewidziane w obowiązujących przepisach wstępne badania lekarskie odnoszą się również do skazanych.

§ 12. 1. W stosunku do skazanego, który podjął przydzieloną mu pracę, zakład pracy obowiązany jest przestrzegać przepisów dotyczących stosunku pracy nawiązanego przez umowę o pracę z ograniczeniami wynikającymi z rygorów związanych z karą ograniczenia wolności.

2. W okresie, przez który skazany ma być zatrud-

niony, rozwiązanie z nim stosunku pracy wymaga zgody właściwego organu spraw wewnętrznych.

§ 13 1. Potrąceń z wynagrodzenia skazanego dokonuje się w stosunku procentowym określonym w orzeczeniu skazującym, biorąc za podstawę wszystkie świadczenia pieniężne wypłacane skazanemu z osobowego funduszu płac z wyjątkiem dopłat:

- 1) z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych i świątecznych,
- 2) z tytułu pracy w godzinach nocnych,
- 3) za pracę w warunkach szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych.

2. Potrąceń dokonuje się od wynagrodzenia po potrąceniu podatku i innych opłat należnych z mocy ustawy.

3. Potrąconą kwotę zakład pracy przekazuje na rachunek dochodów budżetowych sądu powiatowego sprawującego nadzór nad wykonaniem kary ograniczenia wolności, jeżeli stosownie do orzeczenia skazującego potrącenia mają być dokonywane na rzecz Skarbu Państwa; jeżeli zaś stosownie do tego orzeczenia potrącenia mają być dokonywane na cel społeczny, zakład pracy przekazuje potrąconą kwotę na rachunek instytucji społecznej realizującej ten cel.

§ 14. 1. Zakład pracy, w którym skazany wykonuje pracę z rygiorem potrącania części wynagrodzenia, obowiązany jest pouczyć skazanego o:

- 1) obowiązku sumiennej i wydajnej pracy, przestrzegania dyscypliny pracy oraz porządku prawnego,
- 2) pozostałych rygorach związanych z kartą ogra-

niczenia wolności, określonych w art. 33 § 2 i w art. 34 § 2 Kodeksu karnego,

3) treści przepisów art. 84 i 88 Kodeksu karnego.

2. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio.

§ 15. Współuczestniczący zakład pracy, współdziałając ze związkami zawodowymi i innymi organizacjami społecznymi działającymi na jego terenie, powinien dążyć do przystosowania skazanego do środowiska, w którym przebywa. Działalność ta powinna w szczególności zmierzać do wyrobienia u skazanego obowiązku sumiennej i wydajnej pracy, uświadomienia sobie społecznej szkodliwości popełnionego czynu, do kształtowania i utrwalania w nim poczucia odpowiedzialności i dyscypliny oraz przestrzegania porządku prawnego, tak aby cel kary został osiągnięty.

§ 16. W razie gdy skazany odbył przynajmniej połowę orzeczonej kary, przy czym wyróżniał się sumienną i wydajną pracą, wykonywał nałożone na niego obowiązki, stosował się do dyscypliny pracy oraz przestrzegał porządku prawnego, kierownik zakładu pracy może wystąpić do sądu z wnioskiem o zwolnienie skazanego z odbycia reszty kary.

Przepisy końcowe.

§ 17. Wykonanie rozporządzenia porucza się wszystkim ministrom (kierownikom urzędów centralnych) oraz prezydiom rad narodowych.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

32

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 stycznia 1970 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na dany rok w przedsiębiorstwach handlowych i rozporządzenie w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 5 lutego 1970 r. Nr 2, poz. 9)

Na podstawie art. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) po zasięgnięciu opinii Centralnej Rady Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1959 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na dany rok w przedsiębiorstwach handlowych (Dz. U. z 1959 r. Nr 17, poz. 92, z 1960 r. Nr 22, poz. 127 i z 1969 r. Nr 7, poz. 59) w § 1 pkt 3 dodaje się wyrazy: „z wyjątkiem przedsiębiorstw przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu Przedsiębiorstw Produkcji Maszyn i Urządzeń Handlowych”.

§ 2. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 października 1965 r. w sprawie funduszu zakładowego w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych

(Dz. U. z 1965 r. Nr 45, poz. 279, z 1967 r. Nr 26, poz. 120, z 1968 r. Nr 29, poz. 190 oraz z 1969 r. Nr 7, poz. 58 i Nr 14, poz. 101) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 18 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przedsiębiorstw przemysłowych podległych i nadzorowanych przez Ministra Handlu Wewnętrznego, z wyjątkiem przedsiębiorstw przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu Przedsiębiorstw Produkcji Maszyn i Urządzeń Handlowych”.

2) w załączniku nr 1 dodaje się w pkt 3 lit. i) w brzmieniu:

„i) Ministrowi Handlu Wewnętrznego”.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

33

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 stycznia 1970 r.

w sprawie dodatkowych urlopów dla niektórych pracowników zatrudnionych w zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego.

(Dziennik Ustaw z dnia 5 lutego 1970 r. Nr 2, poz. 10)

Na podstawie art. 23 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pracownikom zatrudnionym w zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego na stanowiskach określonych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia przysługuje w okresie do dnia 31 grudnia 1971 r. płatny urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni roboczych w roku kalendarzowym.

§ 2. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego pracownik nabywa po przepracowaniu jednego roku na stanowiskach wymienionych w wykazie, o którym mowa w § 1.

§ 3. 1. Zakład pracy zależnie od wskazań lekarza powinien udzielić urlopu dodatkowego łącznie z urlopem wypoczynkowym lub oddzielnie.

2. Urlop dodatkowy nie może być dzielony na części.

3. Urlop dodatkowy może być przesunięty na następny rok kalendarzowy tylko w trybie i na zasadach określonych w art. 12 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85).

§ 4. Minister Przemysłu Maszynowego w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Centralną Radą Związków Zawodowych przed upływem okresu, o którym mowa w § 1, ograniczy lub znieśnie uprawnienia w zakresie dodatkowych urlopów, jeżeli przed tym terminem zastosowane zostaną takie urządzenia ochronne lub wprowadzone zmiany techniczne, które usuną szkodliwe dla zdrowia warunki pracy.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1969 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1970 r. (poz. 10)

WYKAZ STANOWISK

Nazwa zakładu	Wydział	Stanowisko pracy
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Rzeszowie	Wydział Hamowni *) Dział Głównego Mechanika *) Dział Głównego Energetyka *) Dział Głównego Kontrolera	mechanik silników lotniczych, operator stacji pomp i paliw, przyrządowiec-pirometrysta, magazynier, robotnik gospodarczy, rejestrator, mistrz, technolog, starszy technolog, zastępca kierownika wydziału, kierownik wydziału ślusarz, tokarz, spawacz, ustawiacz elektromonter dyżurny brakarz, kontroler, starszy kontroler, kierownik wydziału kontroli technicznej
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Kaliszu	Wydział Hamowni	mechanik silników lotniczych, mechanik silników lotniczych-brygadzysta monter oprzyrządowania, ustawiacz, robotnik gospodarczy, ślusarz, brakarz, rejestrator, technolog,

Nazwa zakładu	Wydział	Stanowisko pracy
		starszy technolog, zastępca kierownika wydziału, kierownik wydziału
Zakłady Mechaniczne im. M. Nowotki Warszawa Fort-Wola	Wydział Hamowni Silników *) Kabina doświadczalna Hamownia Agregatów Prądowtórnych	mechanik silników spalinowych, mechanik silników spalinowych-brygadzysta, kontroler, mistrz, mechanik silników spalinowych, starszy mistrz-pirometrysta mechanik silników spalinowych, mechanik silników spalinowych-brygadzysta

*) Pracownicy zatrudnieni w Wydziale Hamowni.

34

UCHWAŁA Nr 9 RADY MINISTRÓW

z dnia 20 stycznia 1970 r.

w sprawie skróconego czasu pracy w niektórych zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego.

(Monitor Polski z dnia 2 lutego 1970 r. Nr 3, poz. 28)

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1950 r. o skróconym czasie pracy szczególnie uciążliwej lub wykonywanej w szkodliwych warunkach (Dz. U. Nr 20, poz. 174) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1. Wprowadza się na okres do dnia 31 grudnia 1971 r. skrócony czas pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Przemysłu Maszynowego na stanowiskach roboczych określonych w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. 1. Czas pracy pracowników zatrudnionych w zakładach na stanowiskach określonych w § 1 ogranicza się do 6 godzin na dobę i do 36 godzin tygodniowo.

2. Pracownicy zatrudnieni w niedzielę powinni otrzymać w zamian wolny dzień w tygodniu, z tym że co trzy tygodnie dzień odpoczynku powinien przypadać w niedzielę.

3. Praca na stanowiskach określonych w § 1 w wymiarze przekraczającym czas ustalony w ust. 1 jest niedopuszczalna.

§ 3. Minister Przemysłu Maszynowego w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Centralną Radą Związków Zawodowych przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, przywróci normalny czas pracy w zakładach pracy i na stanowiskach roboczych wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały, jeżeli zostaną zastosowane takie urządzenia ochronne lub wprowadzone takie zmiany w warunkach produkcyjnych, które usuną szkodliwe dla zdrowia warunki pracy.

§ 4. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Przemysłu Maszynowego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1969 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do uchwały nr 9 Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1970 r. (poz. 28).

WYKAZ STANOWISK

Nazwa zakładu	Wydział	Stanowisko pracy
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Rzeszowie	Wydział Hamowni	mechanik silników lotniczych, operator stacji pomp i paliw, przyrządowiec-pirometrysta, magazynier, robotnik gospodarczy, rejestrator, mistrz, technolog, starszy technolog, zastępca kierownika wydziału, kierownik wydziału

Nazwa zakładu	Wydział	Stanowisko pracy
	*) Dział Głównego Mechanika *) Dział Głównego Energetyka *) Dział Głównego Kontrolera	ślusarz, tokarz, spawacz, ustawiacz, elektromonter dyżurny, brakarz, kontroler, starszy kontroler, kierownik wydziału kontroli technicznej
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Kaliszu	Wydział Hamowni	mechanik silników lotniczych, mechanik silników lotniczych-brygadzysta, monter oprzyrządowania, ustawiacz, robotnik gospodarczy, ślusarz, brakarz, rejestrator, technolog, starszy technolog, zastępca kierownika wydziału, kierownik wydziału
Zakłady Mechaniczne im. M. Nowotki Warszawa Fort-Wola	Wydział Hamowni Silników *) Kabina Doświadczalna Hamownia Agregatów Prądowórczych	mechanik silników spalinowych, mechanik silników spalinowych-brygadzysta, kontroler, mistrz mechanik silników spalinowych, starszy mistrz-pirometrysta mechanik silników spalinowych, mechanik silników spalinowych-brygadzysta

*) Pracownicy zatrudnieni w Wydziale Hamowni.

35

UCHWAŁA Nr 18 RADY MINISTRÓW

z dnia 31 stycznia 1970 r.

w sprawie ochrony lasów przed ujemnymi wpływami szkodliwych pyłów i gazów wydzielanych przez zakłady przemysłowe.

(Monitor Polski z dnia 12 lutego 1970 r. Nr 4, poz. 33)

W celu zapobiegania powstawaniu szkód w lasach, ograniczenia ujemnego oddziaływania szkodliwych pyłów i gazów wydzielanych przez zakłady przemysłowe oraz usuwania skutków tego oddziaływania Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przeznaczenie gruntów na cele budowy zakładów przemysłowych i innych zakładów wydalających szkodliwe pyły i gazy powinno być dokonywane z uwzględnieniem w możliwie najwyższym stopniu ochrony lasów.

2. Przeznaczenie lasów i gruntów leśnych na cele określone w ust. 1 dopuszczalne jest tylko w braku nieużytków oraz użytków rolnych słabszej jakości (tj. gruntów wykazanych w ewidencji gruntów w klasie RZ VI i pastwisk w klasie Ps Z VI) lub innych terenów, nadających się pod zabudowę.

3. W wypadkach uzasadnionych szczególnie ważnymi interesami gospodarki narodowej mogą być przeznaczone na cele budowy zakładów określonych w ust. 1:

1) odosobnione, drobne kompleksy lasów i gruntów leśnych,

2) części większych obszarów leśnych w miejscu najmniej narażonym na ujemne oddziaływanie tych zakładów, z uwzględnieniem warunków fizjograficznych i meteorologicznych.

4. W wypadkach określonych w ust. 3 należy w pierwszej kolejności przeznaczać pod zabudowę obszary lasów i gruntów leśnych o niskiej jakości siedlisk i nie mające charakteru ochronnego (jak glebochronnego, wodochronnego, o szczególnym znaczeniu dla zdrowia ludzkiego itp.).

5. Obszary lasów i gruntów leśnych przeznaczone na cele określone w ust. 1 należy ograniczać do najmniejszych niezbędnych powierzchni według wskaźników zapotrzebowania terenów dla zakładów określonych w ust. 1, a ustalanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w porozumieniu z Ministrem Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

§ 2. 1. Przeznaczenie obszaru lasu lub gruntu leśnego na cele określone w § 1 ust. 1 wymaga uzgodnienia z właściwym organem do spraw rolnych i leśnych prezydium wojewódzkiej lub powiatowej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa lub miasta stanowiącego powiat), w odniesieniu do lasów lub gruntów leśnych zarządzanych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego — z właściwym przedsiębiorstwem lasów państwowych, a w odniesieniu do lasów lub gruntów leśnych pozostających w zarządzie jednostek organi-

zacyjnych gospodarki komunalnej — z organem do spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej, niezależnie od uzgodnień przewidzianych odrębnymi przepisami.

2. Uzgodnienie, o którym mowa w ust. 1, powinno być oparte na ocenie przewidywanych skutków ujemnego oddziaływania pyłów i gazów wydalaných przez zakład na środowisko leśne.

3. Uzgodnienie przeznaczenia obszaru lasu lub gruntu leśnego na cele określone w § 1 ust. 1 z właściwym organem prezydium rady narodowej lub z przedsiębiorstwem lasów państwowych odbywa się w trybie przepisów o ustalaniu lokalizacji inwestycji.

4. Uzgodnienie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane, jeżeli przeznaczenie obszaru las lub gruntu leśnego na cele określone w § 1 ust. 1 wynika z uchwały Rady Ministrów.

§ 3. 1. Przepisy § 1 i 2 mają zastosowanie przy sporządzaniu aktualizacji regionalnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a w braku zatwierdzonego planu zagospodarowania przestrzennego — przy wydawaniu decyzji o lokalizacji inwestycji lub o zmianie sposobu wykorzystania terenu.

2. Po wydaniu decyzji o lokalizacji inwestycji właściwy organ administracji leśnej przeprowadza w porozumieniu z inwestorem inwentaryzację lasów w strefie przewidywanego szkodliwego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego przez zakład. Inwentaryzacja ta będzie stanowiła podstawę do określenia skutków zanieczyszczenia po uruchomieniu zakładu.

§ 4. 1. W celu ustalenia ilościowych i jakościowych form i skutków oddziaływania na środowisko leśne zakładów powodujących wydzielanie szkodliwych pyłów i gazów, jednostki zarządzające lasami położonymi w zasięgu wpływów tych zakładów obowiązane są do wprowadzenia stref zagrożenia lasów i gospodarki w tych strefach według zasad określonych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

2. Przez oddziaływanie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się w szczególności powodowanie:

- 1) obniżenia produktywności siedliska leśnego,
- 2) pogorszenia stanu sanitarnego lasu,
- 3) ograniczenia pozaprodukcyjnych funkcji lasu.

3. Koszty czynności związanych z wprowadzeniem stref zagrożenia lasów obciążają zakłady określone w ust. 1.

§ 5. 1. Zakłady określone w § 4 ust. 1 oraz jednostki zarządzające lasami położonymi w zasięgu wpływów tych zakładów obowiązane są do zawierania umów ustalających obowiązki stron w zakresie zapobiegania skutkom wydalania szkodliwych pyłów i gazów na lasy i grunty leśne. W razie występowania dwóch lub więcej zakładów wydających szkodliwe pyły i gazy zawiera się jedną wspólną umowę.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna w szczególności określać obowiązki zarządców lasów w zakresie wykonywania czynności gospodarczych, mających na celu ochronę lasu przed skutkami wynikającymi z wydalania szkodliwych pyłów i gazów w strefach zagrożenia lasów (§ 4 ust. 1), a także obowiązki zakładów przemysłowych w zakresie świadczeń pieniężnych na ten cel.

3. Wzór umowy, o której mowa w ust. 1, ustala Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

4. W razie niedojścia do zawarcia umowy określo-

nej w ust. 1 rozstrzyga właściwa komisja arbitrażowa.

§ 6. 1. Zakłady określone w § 4 ust. 1 obowiązane są do ponoszenia kosztów przebudowy drzewostanów leśnych, niezbędnej dla ochrony lasu przed skutkami wydalania szkodliwych pyłów i gazów, oraz do wynagradzania szkód wywołanych ujemnymi wpływami tego wydalania na lasy i grunty leśne według zasad szacowania kosztów przebudowy drzewostanu i rozmiaru szkód ustalonych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. W razie powodowania ujemnych wpływów na lasy i grunty leśne na tym samym obszarze przez dwa lub więcej zakłady wydające szkodliwe pyły i gazy, koszty wprowadzenia stref zagrożenia lasów (§ 4 ust. 3), koszty przebudowy drzewostanów i wynagrodzenia szkód, o których mowa w ust. 1, ponoszą te zakłady odpowiednio do stopnia udziału w wydalaniu pyłów i gazów.

3. Stopień udziału dwóch lub więcej zakładów określonych w § 4 ust. 1 w wydalaniu pyłów i gazów szkodliwych dla środowiska leśnego ustala się w drodze porozumienia między zainteresowanymi zakładami, proporcjonalnie do ilości i jakości emisji, ustalonych w trybie określonym przepisami o ochronie powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniem. W miarę potrzeby zasięga się opinii biegłych.

4. Współdziałanie zakładów wydających szkodliwe pyły i gazy w wydatkach, o których mowa w ust. 1, podlega w wypadkach określonych w ust. 2 wspólnemu ujęciu w umowie zawieranej z zarządcą lasu lub gruntu leśnego (§ 5).

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa lasów państwowych tworzą fundusz leśny, którym dysponują stosownie do przepisów ogólnych o gospodarce finansowej państwowych przedsiębiorstw objętych planowaniem centralnym i stosownie do przepisów niniejszej uchwały.

2. Fundusz leśny przeznaczony jest na finansowanie prac związanych z zapobieganiem powstawaniu szkód w lasach wskutek ujemnego oddziaływania szkodliwych pyłów i gazów wydalaných przez zakłady określone w § 4 ust. 1 oraz z ograniczeniem i usuwaniem skutków tego oddziaływania, w szczególności przez przebudowę drzewostanów.

3. Źródłem tworzenia funduszu leśnego przedsiębiorstw lasów państwowych są wpływy od zakładów określonych w § 4 ust. 1 z tytułu:

1) zwrotu kosztów wprowadzenia stref zagrożenia lasów (§ 4 ust. 3),

2) zwrotu kosztów przebudowy drzewostanu (§ 6 ust. 1),

3) wynagrodzenia szkód w lasach i gruntach leśnych (§ 6 ust. 1),

4) udziału w kosztach przywrócenia lasów i gruntów leśnych do normalnego stanu rozwojowego (§ 10).

4. Środki funduszu leśnego gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym.

§ 8. 1. Ze środków funduszu leśnego pokrywa się koszty rzeczywiste prac określonych w § 7 ust. 2.

2. Prace określone w § 7 ust. 2 należy ujmować w oddzielnym planie, stanowiącym integralną część planu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstw lasów państwowych na dany rok gospodarczy.

3. Koszt planowany prac określonych w § 7 ust. 2 obejmuje robociznę wraz z narzutami na ubezpiecze-

nie społeczne, materiały, usługi i inne koszty bezpośrednio oraz narzuty kosztów ogólnych.

4. Przy realizacji prac określonych w § 7 ust. 2 stosuje się w zakresie limitowania zatrudnienia i korekty funduszu płac zasady obowiązujące w przedsiębiorstwach lasów państwowych.

5. Nie wykorzystane w danym roku gospodarczym środki z funduszu leśnego przechodzą na rok następny.

§ 9. Ministrowie i prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw), pod których zarządem znajdują się lasy i grunty leśne, mogą wprowadzić fundusz leśny w podległych sobie jednostkach zarządu lasami na zasadach określonych niniejszą uchwałą.

§ 10. Zakłady określone w § 4 ust. 1, uruchomione przed wejściem w życie uchwały, pokrywają także koszty przywrócenia do normalnego stanu rozwojowego lasów i gruntów leśnych, uszkodzonych wskutek wydalania szkodliwych pyłów i gazów przed tym terminem w trybie i na zasadach określonych w § 4, 5 i 6.

§ 11. 1. Organy do spraw rolnych i leśnych prezydiów powiatowych rad narodowych (rad narodowych miast stanowiących powiaty, dzielnicowych rad narodowych w miastach wyłączonych z województw) mogą wydawać decyzje o zalesianiu, odnawianiu, ochronie i przebudowie na koszt Państwa lasów nie stanowiących własności Państwa, uszkodzonych lub zniszczonych skutkiem wydalania szkodliwych pyłów i gazów przez zakłady określone w § 4 ust. 1 — według wytycznych ustalonych przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Wydatki na wykonywanie czynności określonych w ust. 1 pokrywa się ze środków funduszu leśnego.

§ 12. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz właściwym ministrom i prezydium wojewódzkich rad narodowych.

§ 13. Uchwała wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

36

ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW WYKORZYSTANIA ENERGII JĄDROWEJ

z dnia 15 grudnia 1969 r.

w sprawie największych dopuszczalnych dawek promieniowania jonizującego oraz innych wskaźników z zakresu ochrony przed promieniowaniem.

(Monitor Polski z dnia 13 stycznia 1970 r. Nr 1, poz. 7)

Na podstawie § 28 i 29 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1968 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 20, poz. 122) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Narządy i części ciała ludzkiego, zwane dalej „narządami”, pod względem wrażliwości organizmu człowieka na promieniowanie jonizujące zalicza się do następujących grup:

- 1) grupa I — gonady i szpik czerwony,
- 2) grupa II — mięśnie, tkanka tłuszczowa, wątroba, śledziona, nerki, przewód pokarmowy, płuca, soczewki oczu i inne poszczególne narządy ciała, z wyjątkiem zaliczonych do grupy I, III lub IV,
- 3) grupa III — kości, tarczyca i skóra całego ciała,
- 4) grupa IV — ręce, przedramiona i stopy.

2. Przy ustalaniu dopuszczalnej dawki promieniowania jonizującego dla całego ciała ludzkiego przyjmuje się dawkę dopuszczalną dla narządów zaliczonych do grupy I.

§ 2. Ustala się następujące kategorie narażenia biorąc pod uwagę największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego:

1) kategoria A — dotycząca osób dorosłych narażonych bezpośrednio na wpływ promieniowania jonizującego z tytułu pracy ze źródłami promieniowania,

2) kategoria B — dotycząca osób dorosłych narażonych na wpływ promieniowania jonizującego z tytułu pracy w sąsiedztwie źródeł promieniowania.

§ 3. 1. Całkowita dawka zakumulowana w okresie pracy pracownika zatrudnionego w warunkach narażenia kategorii A nie powinna przekraczać w ca-

łym ciele lub w narządach zaliczonych do grupy I wartości obliczonej według następującego wzoru podstawowego:

$$D = 5(N - 18),$$

w którym D oznacza liczbę wyrażającą całkowitą zakumulowaną dawkę w remach, a N — wiek pracownika podany w latach.

2. Dawka w narządach zaliczonych do grupy I w ciągu kwartału nie powinna przekraczać 3 remów, z tym że w razie konieczności dawka ta może być dawką jednorazową.

3. Dawka w narządach jamy brzusznej dla kobiet w okresie rozrodczym w ciągu kwartału nie powinna przekraczać 1,3 rema, z tym że w razie konieczności dawka ta może być dawką jednorazową.

§ 4. Jeżeli brak danych dla określenia dawki, jaką otrzymał pracownik w poprzednim okresie pracy, należy przyjąć, że otrzymał on największe dopuszczalne dawki określone w § 3.

§ 5. Największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii A dla narządów zaliczonych do grup II—IV wynoszą:

Grupa narządów	Kwartalna dawka (w remach)	Roczna dawka (w remach)
II	4	15
III	8	30
IV	20	75

§ 6. 1. W razie napromienienia wyjątkowego w rozumieniu Polskiej Normy łączna dawka napromienienia dla pracownika nie może przekraczać 12 remów dla całego ciała i narządów zaliczonych do grupy I.

2. Jeżeli w razie napromienienia wyjątkowego występuje zagrożenie skażeń wewnętrznych przy nieistotnym zagrożeniu promieniowaniem zewnętrznym, całkowita aktywność wchłoniętych przez organizm substancji promieniotwórczych nie powinna przekraczać aktywności dopuszczalnej do wchłonięcia w ciągu jednego roku w normalnych warunkach pracy.

§ 7. Największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii B wynoszą:

Grupa narządów	Roczna dawka (w remach)
I	1,5
II	5
III	10
IV	25

§ 8. Pracownie stosujące promieniowanie jonizujące powinny posiadać tego rodzaju urządzenia zabezpieczające, aby:

1) dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii A dawka tygodniowa nie przekraczała 0,1 rema,

2) dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii B dawka tygodniowa nie przekraczała 0,03 rema.

§ 9. Największe dopuszczalne dawki promieniowania jonizującego dla osób dorosłych znajdujących się na terenie i w otoczeniu zakładów, otrzymywane w wyniku stosowania w tych zakładach promieniowania jonizującego, wynoszą:

Grupa narządów	Roczna dawka (w remach)
I	0,5
II	1,5
III	3,0
IV	7,5

§ 10. Przepisów § 2, 3, 6, 11—19 oraz 25—27 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1968 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 20, poz. 122) nie stosuje się przy pracach z substancjami promieniotwórczymi:

1) o aktywności sumarycznej nie przekraczającej w poszczególnych grupach radiotoksyczności następujących wartości:

Grupa radiotoksyczności	Aktywność sumaryczna (μCi)
1	0,1
2	1
3	10
4	100

2) należącymi do różnych grup radiotoksyczności, których aktywność sumaryczna obliczona według wzoru:

$$A = 10A_1 + A_2 + 0,1A_3 + 0,01A_4$$

nie przekracza 1 μCi (A_1, A_2, A_3, A_4 oznaczają sumaryczną aktywność izotopów odpowiednich grup radiotoksyczności),

3) o aktywności właściwej nie przekraczającej:

— 0,01 $\mu\text{Ci/g}$ — w odniesieniu do naturalnych substancji promieniotwórczych w postaci ciała stałego oraz

— 0,002 $\mu\text{Ci/g}$ — w odniesieniu do pozostałych substancji promieniotwórczych,

4) znajdującymi się w urządzeniach i aparatach, w których substancje promieniotwórcze są zabezpieczone przed rozproszeniem i bezpośrednim kontaktem z otoczeniem, a moc dawki w odległości 0,1 m od zewnętrznej powierzchni urządzenia (aparatu) nie przekracza 0,1 mrem/godz. i aktywność źródła nie przekracza 10 mCi, jeżeli zostały dopuszczone do użytkowania przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej.

§ 11. Wskaźniki z zakresu ochrony przed promieniowaniem jonizującym określają załączniki do zarządzenia:

1) załącznik nr 1 — podstawowe wartości stężeń poszczególnych substancji promieniotwórczych w wodzie i w powietrzu,

2) załącznik nr 2 — największe dopuszczalne wartości izotopów promieniotwórczych w poszczególnych narządach i częściach ciała ludzkiego,

3) załącznik nr 3 — największe dopuszczalne poziomy skażeń powierzchni,

4) załącznik nr 4 — podział na klasy pracowni stosujących substancje promieniotwórcze w postaci źródeł otwartych,

5) załącznik nr 5 — współczynniki jakości promieniowania QF w zależności od rodzaju promieniowania,

6) załącznik nr 6 — wartości dawki ekspozycyjnej, przepływu energii, przepływu elektronów i przepływu neutronów, odpowiadające równoważnikowi dawki 0,1 rema.

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej: *J. Kostrzewski*
Pełnomocnik Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej: *S. Andrzejewski*

Załączniki do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądowej z dnia 15 grudnia 1969 r. (poz. 7).

ZAŁĄCZNIK NR 1.

PODSTAWOWE WARTOŚCI STĘŻEŃ POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI
PROMIENIOTWÓRCZYCH W WODZIE I W POWIETRZU

1. Podstawowe wartości stężeń poszczególnych izotopów promieniotwórczych w wodzie i w powietrzu, w razie nieistotnego zagrożenia zewnętrznego, zawarte są w poniższej tabeli, w której:

1) w kolumnie 1 podane są poszczególne izotopy promieniotwórcze według wzrastającej liczby masowej,

2) w kolumnie 2 podane są podstawowe wartości stężeń poszczególnych izotopów promieniotwórczych w wodzie do picia; wartości te należy przyjmować za największe dopuszczalne przy narażeniu ciągłym (168 godzin na tydzień) w okresie roku dla wszystkich osób niezależnie od warunków narażenia,

3) w kolumnie 3 podane są podstawowe wartości stężeń poszczególnych izotopów promieniotwórczych w powietrzu dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii A; wartości te należy przyjmować za największe dopuszczalne przy narażeniu ciągłym w czasie godzin pracy (40 godzin na tydzień) w okresie kwartału,

4) w kolumnie 4 podane są podstawowe wartości stężeń poszczególnych izotopów promieniotwórczych w powietrzu dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii B; wartości te należy przyjmować za największe dopuszczalne przy narażeniu ciągłym w czasie godzin pracy (40 godzin na tydzień) w okresie roku,

5) w kolumnie 5 podane są podstawowe wartości stężeń izotopów promieniotwórczych w powietrzu dla osób dorosłych znajdujących się na terenie i w otoczeniu zakładów, z wyjątkiem pracowników wymienionych w pkt 3 i 4; wartości te należy przyjmować za największe dopuszczalne przy narażeniu ciągłym (168 godzin na tydzień) w okresie roku.

Izotop	Stężenie w $\mu\text{Ci}/\text{cm}^3$			
	1	2	3	4
H-3	$3 \cdot 10^{-4}$	$5 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Be-7	$7 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
C-11	—	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
C-14	$3 \cdot 10^{-4}$	$4 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
O-15	—	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
N-13	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
N-16	—	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
N-17	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
F-18	$2 \cdot 10^{-4}$	$3 \cdot 10^{-6}$	$9 \cdot 10^{-7}$	$9 \cdot 10^{-8}$
Na-22	$4 \cdot 10^{-6}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-10}$
Na-24	$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Si-31	$7 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
P-32	$7 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
S-35	$6 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$9 \cdot 10^{-9}$
Cl-36	$8 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$	$8 \cdot 10^{-10}$
Cl-38	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
Ar-37	—	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-4}$
Ar-41	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
K-42	$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
Ka-45	$3 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Ca-47	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Sc-46	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$	$8 \cdot 10^{-10}$
Sc-47	$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Sc-48	$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
V-48	$1 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$

Izotop	Stężenie w $\mu\text{Ci}/\text{cm}^3$			
	1	2	3	4
Cr-51		$7 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$8 \cdot 10^{-7}$
Mn-52		$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$
Mn-54		$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Mn-56		$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Fe-55		$3 \cdot 10^{-4}$	$9 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Fe-59		$2 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Co-57		$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
Co-58m		$7 \cdot 10^{-4}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Co-58		$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Co-60		$1 \cdot 10^{-5}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Ni-59		$7 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Ni-63		$1 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Ni-65		$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Cu-64		$7 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-7}$
Zn-65		$1 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Zn-69m		$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Zn-69		$7 \cdot 10^{-4}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-6}$
Ga-72		$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
Ge-71		$7 \cdot 10^{-4}$	$6 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$
As-73		$2 \cdot 10^{-4}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
As-74		$2 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
As-76		$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
As-77		$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Se-75		$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Br-82		$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
Kr-77		—	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$
Kr-85m		—	$6 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$
Kr-85		—	$1 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-6}$
Kr-87		—	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Kr-88		—	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Rb-86		$7 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Rb-87		$3 \cdot 10^{-5}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Rb-88		—	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Sr-85m		$2 \cdot 10^{-3}$	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-5}$
Sr-85		$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Sr-89		$3 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Sr-90		$7 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-10}$
Sr-91		$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$9 \cdot 10^{-8}$
Sr-92		$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Y-90		$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Y-91m		$1 \cdot 10^{-3}$	$2 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-6}$
Y-91		$1 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Y-92		$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Y-93		$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$
Zr-93		$3 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Zr-95		$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Zr-97		$7 \cdot 10^{-6}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Nb-93m		$1 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Nb-95		$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Nb-97		$3 \cdot 10^{-4}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-6}$
Mo-99		$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
Tc-96m		$3 \cdot 10^{-3}$	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-5}$
Tc-96		$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$
Tc-97m		$7 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$
Tc-97		$3 \cdot 10^{-4}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Tc-99m		$1 \cdot 10^{-3}$	$1 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-6}$
Tc-99		$7 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Ru-97		$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$
Ru-103		$3 \cdot 10^{-5}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Ru-105		$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Ru-106		$3 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Rh-103m		$3 \cdot 10^{-3}$	$6 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-5}$
Rh-105		$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Pd-103		$1 \cdot 10^{-4}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Pd-109		$2 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Ag-105		$3 \cdot 10^{-5}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Ag-110m		$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Ag-111		$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$
Cd-109		$7 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$

Izotop	Stężenie w $\mu\text{Ci}/\text{cm}^3$			
	1	2	3	4
Cd-115m	$1 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Cd-115	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
In-113m	$3 \cdot 10^{-4}$	$7 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
In-114m	$7 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$7 \cdot 10^{-9}$	$7 \cdot 10^{-10}$
In-115m	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
In-115	$3 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Sn-113	$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Sn-125	$7 \cdot 10^{-6}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Sb-122	$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Sb-124	$7 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$7 \cdot 10^{-9}$	$7 \cdot 10^{-10}$
Sb-125	$3 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$9 \cdot 10^{-10}$
Sb-129	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
Te-125m	$2 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
Te-127m	$2 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Te-127	$7 \cdot 10^{-5}$	$9 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Te-129m	$7 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Te-129	$3 \cdot 10^{-4}$	$4 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Te-131m	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Te-132	$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
Te-133	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
J-126	$7 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-10}$
J-129	$1 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$6 \cdot 10^{-10}$	$6 \cdot 10^{-11}$
J-131	$7 \cdot 10^{-7}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-10}$
J-132	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
J-133	$2 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
J-134	$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
J-135	$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
Xe-131m	—	$2 \cdot 10^{-5}$	$7 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$
Xe-133	—	$1 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Xe-135	—	$4 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Cs-131	$2 \cdot 10^{-4}$	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Cs-134m	$3 \cdot 10^{-4}$	$6 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Cs-134	$9 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$	$4 \cdot 10^{-10}$
Cs-135	$1 \cdot 10^{-5}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Cs-136	$9 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Cs-137	$2 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$	$5 \cdot 10^{-10}$
Cs-138	—	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Ba-131	$7 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Ba-139	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Ba-140	$7 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
La-140	$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
La-141	—	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
La-142	—	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Ce-141	$3 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Ce-143	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$7 \cdot 10^{-9}$
Ce-144	$3 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-10}$
Ce-145	—	$5 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Pr-142	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Pr-143	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Pr-144	—	$3 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$
Pr-145	—	$5 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Pr-146	—	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
Nd-144	$2 \cdot 10^{-5}$	$8 \cdot 10^{-11}$	$3 \cdot 10^{-11}$	$3 \cdot 10^{-12}$
Nd-147	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
Nd-149	$1 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$
Pm-147	$7 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Pm-149	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
Sm-147	$2 \cdot 10^{-5}$	$7 \cdot 10^{-11}$	$2 \cdot 10^{-11}$	$2 \cdot 10^{-12}$
Sm-151	$1 \cdot 10^{-4}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Sm-153	$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Eu-152m	$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Eu-152	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$	$4 \cdot 10^{-10}$
Eu-154	$7 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-9}$	$1 \cdot 10^{-9}$	$1 \cdot 10^{-10}$
Eu-155	$7 \cdot 10^{-5}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Gd-153	$7 \cdot 10^{-5}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Gd-159	$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Tb-160	$1 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Dy-165	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$
Dy-166	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$7 \cdot 10^{-9}$
Ho-166	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Er-169	$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Er-171	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Tm-170	$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Tm-171	$2 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
Yb-175	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Lu-177	$3 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Hf-181	$2 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Ta-182	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$7 \cdot 10^{-9}$	$7 \cdot 10^{-10}$
W-181	$1 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$

Izotop	Stężenie w $\mu\text{Ci}/\text{cm}^3$			
	1	2	3	4
W-185	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$
W-187	$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Re-183	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Re-186	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
Re-187	$7 \cdot 10^{-4}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Re-188	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
Os-185	$2 \cdot 10^{-5}$	$5 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Os-191m	$7 \cdot 10^{-4}$	$9 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-7}$
Os-191	$7 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Os-193	$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$9 \cdot 10^{-8}$	$9 \cdot 10^{-9}$
Ir-190	$7 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Ir-192	$1 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$9 \cdot 10^{-10}$
Ir-194	$1 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Pt-191	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Pt-193m	$3 \cdot 10^{-4}$	$5 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Pt-193	$3 \cdot 10^{-4}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Pt-197m	$3 \cdot 10^{-4}$	$5 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-7}$
Pt-197	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Au-196	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-8}$
Au-198	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
Au-199	$7 \cdot 10^{-5}$	$8 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Hg-197m	$7 \cdot 10^{-5}$	$7 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Hg-197	$1 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Hg-203	$7 \cdot 10^{-6}$	$7 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$
Tl-200	$7 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Tl-201	$7 \cdot 10^{-5}$	$9 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$
Tl-202	$2 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-8}$	$8 \cdot 10^{-9}$
Tl-204	$2 \cdot 10^{-5}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$9 \cdot 10^{-9}$	$9 \cdot 10^{-10}$
Pb-203	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$
Pb-210	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$
Pb-212	$7 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-9}$	$6 \cdot 10^{-10}$
Bi-206	$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$
Bi-207	$2 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$	$5 \cdot 10^{-10}$
Bi-210	$1 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-10}$
Bi-212	$1 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$3 \cdot 10^{-8}$	$3 \cdot 10^{-9}$
Po-210	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-10}$	$7 \cdot 10^{-11}$	$7 \cdot 10^{-12}$
At-211	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-10}$
Rn-220	—	$3 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-8}$
Rn-222	—	$3 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$
Ra-223	$2 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-10}$	$8 \cdot 10^{-11}$	$8 \cdot 10^{-12}$
Ra-224	$7 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-10}$	$2 \cdot 10^{-10}$	$2 \cdot 10^{-11}$
Ra-226	$3 \cdot 10^{-9}$	$3 \cdot 10^{-11}$	$1 \cdot 10^{-11}$	$1 \cdot 10^{-12}$
Ra-228	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$1 \cdot 10^{-11}$	$1 \cdot 10^{-12}$
Ac-227	$7 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$8 \cdot 10^{-13}$	$8 \cdot 10^{-14}$
Ac-228	$3 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$	$6 \cdot 10^{-10}$
Th-227	$7 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-10}$	$6 \cdot 10^{-11}$	$6 \cdot 10^{-12}$
Th-228	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	$2 \cdot 10^{-13}$
Th-230	$7 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$8 \cdot 10^{-13}$	$8 \cdot 10^{-14}$
Th-231	$7 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$	$4 \cdot 10^{-8}$
Th-232	$7 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$7 \cdot 10^{-13}$	$7 \cdot 10^{-14}$
Th-232	4 mg/l	$2 \cdot 10^{-2}$	$6 \cdot 10^{-3}$	$6 \cdot 10^{-4}$
Th-234	$7 \cdot 10^{-6}$	mg/m^3	mg/m^3	mg/m^3
Th-nat.	$3 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$6 \cdot 10^{-13}$	$6 \cdot 10^{-14}$
Th-nat.	$2,7 \text{ mg/l}$	$2 \cdot 10^{-2}$	$6 \cdot 10^{-3}$	$6 \cdot 10^{-4}$
Pa-230	$7 \cdot 10^{-5}$	mg/m^3	mg/m^3	mg/m^3
Pa-231	$3 \cdot 10^{-7}$	$8 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-11}$
Pa-233	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-12}$	$4 \cdot 10^{-13}$	$4 \cdot 10^{-14}$
U-230	$7 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$6 \cdot 10^{-9}$
U-232	$2 \cdot 10^{-7}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$
U-233	$1 \cdot 10^{-6}$	$3 \cdot 10^{-11}$	$9 \cdot 10^{-12}$	$9 \cdot 10^{-13}$
U-234	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$
U-235	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$
U-236	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$
U-238	$2 \cdot 10^{-7}$	$7 \cdot 10^{-11}$	$3 \cdot 10^{-11}$	$3 \cdot 10^{-12}$
U-238	$0,6 \text{ mg/l}$	$0,2 \text{ mg/m}^3$	$6 \cdot 10^{-2}$	$6 \cdot 10^{-3}$
U-nat.	$2 \cdot 10^{-7}$	mg/m^3	mg/m^3	mg/m^3
U-nat.	$0,6 \text{ mg/l}$			

Izotop	Stężenie w $\mu\text{Ci}/\text{cm}^3$				
	1	2	3	4	5
Pu-243	$1 \cdot 10^{-4}$	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-8}$	
Pu-244	$1 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$6 \cdot 10^{-13}$	$6 \cdot 10^{-14}$	
Am-241	$1 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Am-242m	$1 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Am-242	$3 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$1 \cdot 10^{-9}$	
Am-243	$1 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Am-244	$2 \cdot 10^{-3}$	$4 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-7}$	
Cm-242	$7 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$4 \cdot 10^{-11}$	$4 \cdot 10^{-12}$	
Cm-243	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cm-244	$2 \cdot 10^{-6}$	$9 \cdot 10^{-12}$	$3 \cdot 10^{-12}$	$3 \cdot 10^{-13}$	
Cm-245	$1 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cm-246	$1 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cm-247	$1 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cm-248	$1 \cdot 10^{-7}$	$6 \cdot 10^{-13}$	$2 \cdot 10^{-13}$	$2 \cdot 10^{-14}$	
Cm-249	$7 \cdot 10^{-4}$	$1 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-6}$	$4 \cdot 10^{-7}$	
Bk-249	$2 \cdot 10^{-4}$	$9 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-11}$	
Bk-250	$7 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-7}$	$5 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-9}$	
Cf-249	$1 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$5 \cdot 10^{-13}$	$5 \cdot 10^{-14}$	
Cf-250	$3 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cf-251	$1 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$6 \cdot 10^{-13}$	$6 \cdot 10^{-14}$	
Cf-252	$2 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Cf-253	$3 \cdot 10^{-5}$	$8 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-10}$	$3 \cdot 10^{-11}$	
Cf-254	$3 \cdot 10^{-8}$	$5 \cdot 10^{-11}$	$2 \cdot 10^{-12}$	$2 \cdot 10^{-13}$	
Es-253	$7 \cdot 10^{-6}$	$6 \cdot 10^{-10}$	$2 \cdot 10^{-10}$	$2 \cdot 10^{-11}$	
Es-254m	$7 \cdot 10^{-6}$	$5 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$2 \cdot 10^{-10}$	
Es-254	$3 \cdot 10^{-6}$	$2 \cdot 10^{-11}$	$6 \cdot 10^{-12}$	$6 \cdot 10^{-13}$	
Es-255	$1 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-10}$	$1 \cdot 10^{-10}$	$1 \cdot 10^{-11}$	
Fm-254	$3 \cdot 10^{-5}$	$6 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-8}$	$2 \cdot 10^{-9}$	
Fm-255	$1 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-8}$	$4 \cdot 10^{-9}$	$4 \cdot 10^{-10}$	
Fm-256	$3 \cdot 10^{-7}$	$2 \cdot 10^{-9}$	$6 \cdot 10^{-10}$	$6 \cdot 10^{-11}$	

U w a g a: Podane w tabeli podstawowe stężenia odnoszą się do wypadków, gdy istotne zagrożenie dotyczy wyłącznie skażeń wewnętrznych organizmu pojedynczym izotopem. W razie zagrożenia od różnych izotopów lub gdy wchodzi w rachubę także narażenie zewnętrzne, należy postępować według zasad określonych poniżej w ust. 2 i 3.

2. W odniesieniu do mieszaniny znanych izotopów promieniotwórczych stężenia poszczególnych izotopów, przy uwzględnieniu narażenia zewnętrznego, powinny być takie, aby były spełnione niżej podane zależności:

a) dla wody do picia:

$$\sum_{n=1}^n \frac{Q_n}{SP_n} \leq 1$$

gdzie: Q_n — przewidywana lub rzeczywista średnia roczna wartość stężenia n-tego izotopu promieniotwórczego w wodzie,

SP_n — stężenie podstawowe n-tego izotopu promieniotwórczego w wodzie według kolumny 2 tabeli,

b) dla powietrza w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii A:

$$\sum_{n=1}^n \frac{S_n}{SP_n} + \frac{D_k}{1,3} \leq 1$$

gdzie: S_n — przewidywana lub rzeczywista średnia kwartalna wartość stężenia n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu,

SP_n — stężenie podstawowe n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu według kolumny 3 tabeli,

D_k — przewidywana lub rzeczywista kwartalna dawka w ramach pochodząca z napromieniowania zewnętrznego, z wyjątkiem dawek otrzymywanych przez pacjentów podczas postępowania lekarskiego i dawek pochodzących z promieniowania naturalnego,

c) dla powietrza w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii B:

$$\sum_{n=1}^n \frac{Q_n}{SP_n} + \frac{D_r}{1,5} \leq 1$$

gdzie: Q_n — przewidywana lub rzeczywista średnia roczna wartość stężenia n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu,

SP_n — stężenie podstawowe n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu według kolumny 4 tabeli,

D_r — przewidywana lub rzeczywista roczna dawka w ramach pochodząca z napromieniowania zewnętrznego, z wyjątkiem dawek otrzymywanych przez pacjentów podczas postępowania lekarskiego i dawek pochodzących z promieniowania naturalnego,

d) dla powietrza w odniesieniu do pozostałych osób dorosłych znajdujących się na terenie i w otoczeniu zakładów:

$$\sum_{n=1}^n \frac{Q_n}{SP_n} + \frac{D_r}{0,5} \leq 1$$

gdzie: Q_n — przewidywana lub rzeczywista wartość stężenia n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu,

SP_n — stężenie podstawowe n-tego izotopu promieniotwórczego w powietrzu według kolumny 5 tabeli,

D_r — przewidywana lub rzeczywista roczna dawka w ramach pochodząca z napromieniowania zewnętrznego, z wyjątkiem dawek otrzymywanych przez pacjentów podczas postępowania lekarskiego i dawek pochodzących z promieniowania naturalnego.

3. W odniesieniu do mieszaniny nie znanych izotopów lub mieszaniny o nie znanym składzie procentowym, przy uwzględnieniu narażenia zewnętrznego, postępuje się podobnie jak w ust. 2. Należy wówczas przyjmować stężenie podstawowe mieszaniny równe stężeniu (według tabeli) najbardziej niebezpiecznego izotopu, który może znajdować się w mieszaninie.

ZAŁĄCZNIK NR 2.

**NAJWIĘKSZE DOPUSZCZALNE ZAWARTOŚCI IZOTOPÓW PROMIENIOTWÓRCZYCH
W POSZCZEGÓLNYCH NARZĄDACH I CZĘŚCIACH CIAŁA LUDZKIEGO**

1. Aktywność pojedynczego izotopu (w mikrocurie) zawarta w narządach ciała ludzkiego, dająca przy obciążeniu ciągłym największą dopuszczalną dawkę dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia kategorii A:

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
H-3	r Tkanki miękkie	1200
Be-7	r nr Całe ciało Płuca	560 52
C-14	r Tkanka tłuszczowa	160
Na-22	r nr Całe ciało Płuca	12 1
P-32	r nr Kości Płuca	3,1 1,2
S-35	r nr Jądra Płuca	0,2 15
Cl-36	r nr Całe ciało Płuca	75 3,2
Ca-45	r nr Kości Płuca	26 9,7
Ca-47	r nr Kości Płuca	4,2 1
Sc-46	r nr Wątroba Płuca	2,2 1,3
V-48	nr Płuca	0,93
Cr-51	r nr Całe ciało Płuca	780 60
Mn-52	nr Płuca	0,87
Mn-54	r nr Wątroba Płuca	6,2 3,6
Fe-55	r nr Śledziona Płuca	19 130
Fe-59	r nr Śledziona Płuca	0,37 2
Co-57	nr Płuca	16
Co-58 m	nr Płuca	4,2
Co-58	r nr Całe ciało Płuca	32 3
Co-60	r nr Całe ciało Płuca	13 1,2
Ni-59	r nr Kości Płuca	1400 110
Ni-63	r nr Kości Płuca	100 40

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Zn-65	r nr Całe ciało Gruzoł krokowy Wątroba Płuca	61 0,1 9,5 5,6
Zn-69 m	r nr Gruzoł krokowy	0,013
Zn-69	r nr Gruzoł krokowy	0,015
Ge-71	r nr Płuca	84
As-73	r nr Całe ciało Płuca	320 20
As-47	nr Płuca	2,2
Se-75	r nr Nerki Całe ciało Płuca	3,5 98 8,9
Br-82	r nr Całe ciało	11
Rb-86	r nr Całe ciało Trzustka Wątroba Płuca	28 0,09 2,2 1,3
Rb-87	r nr Trzustka Całe ciało Wątroba Płuca	0,65 220 16 9,3
Sr-85	r nr Całe ciało Płuca	59 5,2
Sr-89	r nr Kości Płuca	3,9 1,5
Sr-90	r nr Kości Płuca	2 0,76
Y-91	r nr Kości Płuca	3,8 1,4
Zr-93	r nr Kości Płuca	100 43
Zr-95	r nr Całe ciało Płuca	18 1,6
Nb-93 m	r nr Kości Płuca	91 22
Nb-95	r nr Całe ciało Płuca	38 3,2
Mo-99	r nr Nerki	0,56
Tc-96 m	nr Płuca	1,3
Tc-97 m	nr Płuca	9,3
Tc-97	r nr Nerki Płuca	13 42

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Tc-99 nr	Płuca	8,9
Ru-103 nr	Płuca	3,1
Ru-106 nr	Płuca	0,6
Pd-103 r nr	Nerki Płuca	4,10 13
Ag-105 nr	Płuca	2,9
Ag-110 m nr	Płuca	1
Cd-109 r nr	Wątroba Nerki Płuca	14 2,6 8,4
Cd-115 m r nr	Wątroba Płuca	2,3 1,4
In-114 m r nr	Nerki Śledziona Płuca	0,27 0,14 0,89
Sn-113 r nr	Kości Płuca	16 3,6
Sn-125 nr	Płuca	0,87
Sb-124 nr	Płuca	0,91
Sb-125 r nr	Płuca Całe ciało Kości Płuca	3,3 56 18 3,3
Te-125 m r nr	Nerki Jądra Płuca	1,8 0,1 6
Te-127 m r nr	Nerki Jądra Płuca	0,79 0,036 2,6
Te-129 m r nr	Nerki Jądra Płuca	0,32 0,016 1
I-126 r nr	Tarczycza Płuca	0,21 4,7
I-129 r nr	Tarczycza Płuca	0,49 10
I-131 r nr	Tarczycza Płuca	0,15 2,8
I-132 r	Tarczycza	0,052
I-133 r	Tarczycza	0,062
I-134 r	Tarczycza	0,041
I-135 r	Tarczycza	0,065
Cs-131 r nr	Całe ciało Wątroba Płuca	680 60 35
Cs-134 r nr	Całe ciało Płuca	18 1,5

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Cs-135 r nr	Wątroba Śledziona Całe ciało Płuca	22 1,9 300 13
Cs-136 r nr	Całe ciało Płuca	30 2,4
Cs-137 r nr	Całe ciało Wątroba Śledziona Mięśnie Płuca	33 3,5 0,34 14 2
Ba-131 nr	Płuca	4,4
Ba-140 r nr	Kości Płuca	2,6 0,6
Ce-141 r nr	Wątroba Kości Płuca	7,9 14 4,7
Ce-144 r nr	Kości Płuca	1,7 0,64
Nd-147 r nr	Wątroba Płuca	4,5 2,8
Pm-147 r nr	Kości Płuca	31 12
Sm-147 r nr	Kości Płuca	0,095 0,036
Sm-151 r nr	Kości Płuca	84 20
Eu-152 r nr	Nerki Płuca	1 2,5
Eu-154 r nr	Nerki Kości Płuca	0,33 4,1 0,97
Eu-155 r nr	Nerki Kości Płuca	3 39 8,8
Gd-153 r nr	Kości Płuca	47 8,5
Tb-160 r nr	Kości Płuca	10 1,7
Er-169 nr	Płuca	3,8
Tm-170 r nr	Kości Płuca	6,5 2,5
Tm-171 r nr	Kości Płuca	73 28
Lu-177 nr	Płuca	5,2
Hf-181 r nr	Śledziona Płuca	0,5 2,9
Ta-182 r nr	Wątroba Płuca	2,6 1,5

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
W-181 nr	Płuca	9,6
W-185 nr	Płuca	6
Re-183 r nr	Całe ciało Płuca	82 8,4
Re-187 r nr	Skóra Płuca	280 70
Os-185 nr	Płuca	2,9
Os-191 m nr	Płuca	6,4
Os-191 nr	Płuca	7
Ir-190 nr	Płuca	5,2
Ir-192 r nr	Nerki Płuca	0,5 1,4
Pt-193 m nr	Płuca	26
Pt-193 r nr	Nerki Płuca	18 44
Au-196 nr	Płuca	4
Hg-197 m r	Nerki	1,4
Hg-197 r	Nerki	5,9
Hg-203 r nr	Nerki Płuca	1,7 4,9
Tl-202 nr	Płuca	3,1
Tl-204 r nr	Nerki Płuca	1 3,4
Pb-210 r nr	Nerki Płuca	0,025 0,034
Pb-212 r nr	Nerki Płuca	0,0031 0,01
Bi-206 r nr	Nerki Płuca	0,43 1
Bi-207 r nr	Nerki Płuca	0,76 1,9
Bi-210 r nr	Nerki Płuca	0,013 0,032
Bi-212 r nr	Nerki Płuca	0,003 0,01
Po-210 r nr	Nerki Śledziona Płuca	0,0045 0,002 0,015
At-211 r nr	Tarczycyca Jajniki Płuca	0,00047 0,000031 0,011
Ra-223 r nr	Kości Płuca	0,039 0,003

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Ra-224 r nr	Kości Płuca	0,039 0,0029
Ra-226 r nr	Kości Płuca	0,1 0,0076
Ra-228 r nr	Kości Płuca	0,058 0,0052
Ac-227 r nr	Kości Płuca	0,011 0,0036
Ac-228 r nr	Kości Wątroba Płuca	0,011 0,026 0,0052
Th-227 r nr	Górny odcinek jelita grubego Kości Płuca	0,03 0,011 0,0036
Th-228 r nr	Kości Płuca	0,011 0,0035
Th-230 r nr	Kości Płuca	0,046 0,017
Th-232 r nr	Kości Płuca	0,41 0,018
Th-234 r nr	Kości Płuca	2,4 0,93
Pa-230 r nr	Kości Płuca	0,034 0,014
Pa-231 r nr	Kości Płuca	0,015 0,016
Pa-233 r nr	Nerki Płuca	1,7 4,7
U-230 r nr	Nerki Płuca	0,00072 0,0024
U-232 r nr	Kości Płuca	0,0091 0,004
U-233 r nr	Kości Płuca	0,044 0,017
U-234 r nr	Kości Płuca	0,046 0,017
U-235 r nr	Nerki Kości Płuca	0,0019 0,048 0,018
U-236 r nr	Kości Płuca	0,047 0,018
U-238 r nr	Nerki Płuca	0,00031 0,02
Np-237 r nr	Kości Płuca	0,044 0,017
Pu-238 r nr	Kości Płuca	0,039 0,015
Pu-239 r nr	Kości Płuca	0,041 0,016

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Pu-240	Kości Płuca	0,041
		0,016
Pu-241	Kości Płuca	0,78
		16
Pu-242	Kości Płuca	0,044
		0,016
Pu-244	Kości Płuca	0,045
		0,017
Am-241	Nerki Kości Płuca	0,0044
		0,039
Am-242 m	Kości Płuca	0,036
		0,037
Am-242	Dolny odcinek jelita grubego Wątroba Płuca	0,098
		0,023
Am-243	Kości Nerki Płuca	0,041
		0,0046
Am-244	Kości Nerki Płuca	0,044
		0,52
Cm-242	Wątroba Płuca	0,018
		0,013
Cm-243	Kości Płuca	0,037
		0,014
Cm-244	Kości Płuca	0,037
		0,014
Cm-245	Kości Płuca	0,039
		0,015
Cm-246	Kości Płuca	0,039
		0,015
Cm-247	Kości Płuca	0,041
		0,015
Cm-248	Kości Płuca	0,0048
		0,0018
Cm-249	Kości	0,41
Bk-249	Kości Płuca	0,55
		12
Bk-250	Kości	0,038
Cf-249	Kości Płuca	0,037
		0,014
Cf-250	Kości Płuca	0,035
		0,014
Cf-251	Kości Płuca	0,038
		0,014

Izotop	Tkanka lub narząd krytyczny	Aktywność w μCi
1	2	3
Cf-252	Kości Płuca	0,01
		0,004
Cf-253	Kości Płuca	0,029
		0,014
Cf-254	Kości Płuca	0,00058
		0,00022
Es-253	Kości Płuca	0,03
		0,012
Es-254 m	Kości Płuca	0,017
		0,011
Es-254	Kości Płuca	0,018
		0,012
Es-255	Kości Płuca	0,029
		0,011
Fm-254	Kości Płuca	0,016
		0,011
Fm-255	Kości Płuca	0,029
		0,001
Fm-256	Kości Płuca	0,0006
		0,00023

U w a g a: r — oznacza rozpuszczalny

nr — oznacza nierozpuszczalny

2. Największe dopuszczalne wchłonięcie przez organizm izotopu promieniotwórczego oblicza się w niżej podany sposób:

Dla obliczenia aktywności izotopu promieniotwórczego (w mikrocurie), która może być wchłonięta:

a) w ciągu roku przez przewód pokarmowy — należy odpowiednią wartość stężenia w kolumnie 2 tabeli stanowiącej załącznik nr 1 pomnożyć przez współczynnik $8 \cdot 10^5$; współczynnik ten uwzględnić pobieranie wody w płynach i żywności,

b) w ciągu kwartału przez drogi oddechowe dla osób zaliczonych do kategorii narażenia A — należy odpowiednią wartość stężenia w kolumnie 3 tabeli stanowiącej załącznik nr 1 pomnożyć przez współczynnik $6,5 \cdot 10^8$,

c) w ciągu roku przez drogi oddechowe dla osób zaliczonych do kategorii narażenia B — należy odpowiednią wartość stężenia w kolumnie 4 tabeli stanowiącej załącznik nr 1 pomnożyć przez współczynnik $2,5 \cdot 10^9$,

d) w ciągu roku przez drogi oddechowe dla pozostałych osób dorosłych — należy odpowiednią wartość stężenia w kolumnie 5 tabeli stanowiącej załącznik nr 1 pomnożyć przez współczynnik $7,3 \cdot 10^9$.

ZAŁĄCZNIK NR 3.

NAJWIĘKSZE DOPUSZCZALNE POZIOMY SKAŻEŃ POWIERZCHNI

Rodzaj powierzchni	Największe dopuszczalne skażenia $\mu\text{Ci}/\text{cm}^2$	
	emitery alfa	emitery beta *)
Powierzchnie robocze w pracowniach izotopowych klasy I	10^{-4}	10^{-3}
Powierzchnie robocze w pracowniach izotopowych klasy II i III	10^{-5}	10^{-4}
Powierzchnie podłóg, ścian, mebli, sprzętu w pozostałych pomieszczeniach zakładu	$5 \cdot 10^{-6}$ **)	$5 \cdot 10^{-5}$ **)
Ubrania specjalne i ręczniki, powierzchnie rękawic i obuwia specjalnego w pracowniach izotopowych	10^{-5}	10^{-4}
Bielizna specjalna w pracowniach izotopowych	10^{-6} **)	10^{-5} **)

U w a g a:

1. Podane poziomy skażeń należy traktować jako wielkości średnie dla powierzchni nie przekraczających 300 cm^2 .
2. Zmywalne skażenia osobiste (skażenia ciała) należy jak najszybciej całkowicie usuwać pod kontrolą dozymetryczną, a w trudnych przypadkach przy konsultacji z lekarzem.
3. Skażenie odzieży prywatnej jest niedopuszczalne. W razie przypadkowego skażenia odzieży prywatnej nie wolno jej używać aż do całkowitego usunięcia skażenia.

*) Dla skażeń trytem (H-3) dopuszcza się poziomy 10-krotnie wyższe.

**) Dotyczy tylko skażeń związanych; wszelkie skażenia zmywalne powinny być usunięte całkowicie.

ZAŁĄCZNIK NR 4.

PODZIAŁ NA KLASY PRACOWNI STOSUJĄCYCH SUBSTANCJE PROMIENIOTWÓRCZE W POSTACI ŹRÓDEŁ OTWARTYCH

1. W zależności od radiotoksyczności i aktywności czynności w pracowni izotopowej z otwartymi źródłami promieniotwórczymi dzieli się na klasy zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1.

Grupa radiotoksyczności izotopu według tabeli 3	Klasa pracowni		
	I	II	III
	Aktywność stosowanych jednocześnie w pracowni izotopów		
	mCi	mCi	mCi
1	powyżej 10	powyżej 0,01 do 10	powyżej 0,0001 do 0,01
2	„ 100	„ 0,1 „ 100	„ 0,001 „ 0,1
3	„ 1000	„ 1 „ 1000	„ 0,01 „ 1
4	„ 10000	„ 10 „ 10000	„ 0,1 „ 10

W razie wykonywania z substancjami promieniotwórczymi czynności skomplikowanych, zaleca się, aby granice klas stanowiły wartości podane w tabeli 1, pomnożone odpowiednio do czynności przez współczynnik podany pod lp. 4 lub 5 tabeli 2.

W razie wykonywania z substancjami promieniotwórczymi prostych czynności stwarzających małe zagrożenie dla zdrowia, granice klas mogą stanowić wartości podane w tabeli 1, pomnożone odpowiednio do czynności przez współczynnik podany pod lp. 1 lub 2 tabeli 2.

Jeżeli pracownia przeznaczona jest do prac z izotopami różnych grup radiotoksyczności, określonych w

Tabela 2.

Lp.	Określenie czynności	Współczynnik
1	magazynowanie	100
2	bardzo proste czynności na mokro	10
3	normalne czynności chemiczne	1
4	skomplikowane czynności na mokro z prawdopodobieństwem rozlania i proste czynności na sucho z możliwością pylenia	0,1
5	skomplikowane czynności na sucho z możliwością pylenia	0,01

tabeli 3, klasę pracowni określa się zakładając, że wszystkie izotopy należą do 1 grupy radiotoksyczności, a aktywność ich jest równa aktywności sumarycznej, obliczonej według wzoru:

$$A = 1A_1 + 0,1A_2 + 0,01A_3 + 0,001A_4$$

gdzie: A — aktywność sumaryczna,

A_1, A_2, A_3, A_4 — aktywności izotopów grupy 1, 2, 3, 4.

2. Izotopy promieniotwórcze dzieli się na grupy radiotoksyczności zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

Grupa radiotoksyczności izotopu	Symbol izotopu					
1	Sr-90 Th-227 U-232 Pu-240 Am-243 Cf-249 Es-255	Po-210 Ra-228 U-233 Am-241 Cm-243 Cf-250	Pb-210 Th-228 U-234 Pu-241 Cm-244 Cf-251	Ra-223 Th-230 Np-237 Am-242m Cm-245 Cf-252	Ra-226 U-230 Pu-238 Cm-242 Cm-246 Cf-254	Ac-227 Pa-231 Pu-239 Pu-242 Cm-248 Es-254m
2	Na-22 Co-60 In-114m J-126 Cs-134 Tb-160 Bi-207 Pa-230 Cm-247 Fm-256	Cl-36 Sr-89 Cd-115m Te-127m Cs-137 Tm-170 Bi-210 Ra-230 Bk-249	Ca-45 Y-91 J-124 Te-129m Ba-140 Hf-181 At-211 Th-234 Cf-253	Sc-46 Zr-95 Sb-124 J-131 Ce-144 Ta-182 Pb-212 Es-253	Mn-54 Ru-106 J-125 Ba-133 Eu-152m Ir-192 Ra-224 Am-242 Es-254	Co-56 Ag-110m Sb-125 J-133 Eu-154 Tl-204 Ac-228 Pu-244 Fm-255
3	Be-7 K-43 Mn-52 Fe-59 Ga-72 Br-82 Rb-88 Y-93 Zr-97 Rh-105 Cd-115 Te-129 Te-132 La-140 Pm-147 Sm-153 Er-169 Re-183 Ir-190 Au-196 Tl-200 Bi-212 U-240	C-14 P-32 Ca-47 Fe-52 Ni-63 As-73 Sr-85 Y-90 Nb-95 Mo-99 Ru-105 In-115m J-130 J-134 Ce-141 Nd-149 Eu-155 Er-171 Os-185 Os-191 Hg-197 Tl-201 Rn-220 Pu-243	O-15 S-35 Sc-47 Fe-55 Cu-64 As-74 Kr-85m Sr-91 Tc-96 Pd-109 Cd-109 Sb-122 Ba-131 J-135 Pr-142 Pm-149 Gd-159 Tm-171 W-185 Pt-191 Hg-197m Tl-202 Rn-222 Am-244	N-16 Cl-38 Sc-48 Mn-56 Ni-65 Se-75 Rb-86 Sr-92 Ru-97 Pd-103 Ag-111 Sn-113 Te-125m Cs-131 Xe-135 Ce-143 Pr-143 Sm-151 Dy-165 Yb-175 Os-193 Pt-197 Hg-203 Th-231 Bk-250	F-18 Ar-41 V-48 Co-57 Zn-65 As-76 Kr-87 Y-92 Tc-97m Ru-103 Ag-111 Te-127 Te-131m Cs-136 Pr-143 Eu-152 Dy-166 Lu-177 W-187 Pt-193 Au-198 Pb-203 Pa-233 Fm-254	Na-24 K-42 Cr-51 Co-58 Zn-69m As-77 Kr-88 Nb-93m Tc-97 Ag-105 Sn-113 Te-127 J-132 Cs-138 Nd-147 Gd-153 Ho-166 W-181 Re-188 Ir-194 Au-199 Bi-206 Np-239
4	H-3 Ni-59 Rb-87 Tc-99m Xe-131m La-141 Pr-146 Th-232	C-11 Zn-69 Y-91m Rh-103m Te-133 La-142 Sm-147 U-235	N-13 Ge-71 Zr-93 In-113m Xe-133 Nd-144 Re-187 U-238	N-17 Kr-77 Tc-96m In-115 Cs-134m Pr-144 Os-191m Cm-249	Ar-37 Kr-85 Nb-97 J-129 Cs-135 Ce-145 Pt-193m	Co-58m Sr-85m Sb-129 Ba-139 Pr-145 Pt-197m
Uran i tor naturalny						

ZAŁĄCZNIK NR 5.

WSPÓŁCZYNNIKI JAKOŚCI PROMIENIOWANIA Q F W ZALEŻNOŚCI OD RODZAJU PROMIENIOWANIA

Rodzaj promieniowania	Q F
Promieniowanie X i gamma, elektrony i promieniowanie beta o energii maksymalnej powyżej 30 keV	1
Elektrony i promieniowanie beta o energii maksymalnej poniżej 30 keV	1,7
Protony do energii 10 MeV oraz cząstki alfa	10
Wieloładunkowe jony i ciężkie jądra odrzutu	20
Neutrony termiczne	3
Neutrony o energii	
5 keV	2,5
20 keV	5
100 keV	8
500 keV	10
1 MeV	10,5
5 MeV	7
10 MeV	6,5

Uwaga: W razie napromienienia soczewek oczu należy stosować współczynnik modyfikacji, którego wielkość zależy od Q F. Współczynnik ten wynosi 3 dla wypadków, gdy $QF = 10$, oraz 1, gdy $QF = 1$. Wielkość współczynnika dla wartości Q F zawartych między 1 i 10 uzyskuje się poprzez interpolację.

ZAŁĄCZNIK NR 6.

WARTOŚCI DAWKI EKSPOZYCYJNEJ, PRZEPLYWU ENERGII, PRZEPLYWU ELEKTRONÓW I PRZEPLYWU NEUTRONÓW ODPOWIADAJĄCE RÓWNO-
WAŻNIKOWI DAWKI 0,1 REMA.

Rodzaj promieniowania	Energia	Dawka ekspozycyjna, przepływ energii lub przepływ cząstek
Promieniowanie X i gamma	do 3 MeV	100 mR
Promieniowanie X i gamma	3 do 10 MeV	$250 \cdot 10^6$ MeV/cm ²
Elektrony monoenergetyczne	do 10 MeV	$2,5 \cdot 10^6$ elektr./cm ²
Neutrony	termiczne	$9,6 \cdot 10^7$ n/cm ²
"	0,1 eV	$7,2 \cdot 10^7$ n/cm ²
"	5 keV	$8,2 \cdot 10^7$ n/cm ²
"	20 keV	$4,0 \cdot 10^7$ n/cm ²
"	0,1 MeV	$1,2 \cdot 10^7$ n/cm ²
"	0,5 MeV	$4,3 \cdot 10^6$ n/cm ²
"	1 MeV	$2,6 \cdot 10^6$ n/cm ²
"	5 MeV	$2,6 \cdot 10^6$ n/cm ²
"	10 MeV	$2,4 \cdot 10^6$ n/cm ²
"	20 MeV	$1,5 \cdot 10^6$ n/cm ²
"	50 MeV	$1,0 \cdot 10^6$ n/cm ²

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 27 grudnia 1969 r.

w sprawie kryteriów określania wysokości planowanego funduszu premii obiektowych.*(Monitor Polski z dnia 24 stycznia 1970 r. Nr 2, poz. 13)*

Na podstawie § 9 ust. 2 uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 33, poz. 244) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Kryteria określania wysokości planowanego funduszu premii obiektowych ustalone w zarządzeniu stosuje się w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych i innych jednostkach organizacyjnych, objętych przepisami rozdziału 2 uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 33, poz. 244), zwaną dalej „uchwałą”.

2. Kryteria, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przy wykonywaniu remontów według zasad ustalonych przez właściwych ministrów w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac.

§ 2. 1. Fundusz premii obiektowych, zaplanowany na podstawie zarządzenia za terminowe oddanie do użytku danego obiektu, przeznaczony jest dla generalnego wykonawcy i poszczególnych wykonawców robót na tym obiekcie, z zastrzeżeniem, o którym mowa w załączniku nr 3 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 21 sierpnia 1969 r. w sprawie niektórych zasad premiowania pracowników umysłowych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 42, poz. 336).

2. Pojęcie „obektu” w odniesieniu do budownictwa inwestycyjnego należy rozumieć zgodnie z obowiązującą klasyfikacją obiektów budownictwa. W pozostałym budownictwie przez pojęcie „obektu” należy rozumieć całość robót stanowiących wyodrębnioną całość techniczno-użytkową lub techniczną wyodrębnioną część całości użytkowej, wykonywanych w systemie generalnego wykonawstwa lub wykonawstwa bezpośredniego.

§ 3. 1. Fundusz premii obiektowych planuje się według procentowego wskaźnika wartości kosztorysowej robót budowlano-montażowych danego obiektu określonej w umowie między generalnym (bezpośrednim) wykonawcą a zamawiającym, zwanego dalej wskaźnikiem premiowym. W razie wykonywania części robót na obiekcie przez jednostki nie objęte przepisami uchwały za podstawę do ustalenia funduszu premii obiektowych przyjmuje się wartość kosztorysową robót budowlano-montażowych obiektu, pomniejszoną o wartość kosztorysową robót budowlano-montażowych przewidzianych do wykonania przez te jednostki. Części robót wykonywane przez jednostki objęte przepisami uchwały na obiektach realizowanych w generalnym wykonawstwie przez jednostki nie objęte uchwałą — traktuje się jak roboty wykonywane w systemie wykonawstwa bezpośredniego.

Przez pojęcie „wartości kosztorysowej” rozumie się wartość określoną umową niezależnie od sposobu jej obliczania.

2. Wskaźniki premiowe ustala się dla poszczególnych obiektów danego rodzaju budownictwa, realizowanych w generalnym (bezpośrednim) wykonawstwie.

3. Dla niektórych obiektów (grup obiektów) może być przyznany dodatkowy wskaźnik premiowy w określonych rejonach lub w układzie branżowym.

4. Dla obiektów o szczególnym znaczeniu może być przyznany specjalny dodatkowy wskaźnik premiowy.

5. Wskaźniki premiowe ustalają właściwi ministrowie, tak aby całkowity fundusz premii obiektowych przypadających w roku 1970 za wykonanie planowanych zadań nie przekroczył 1,7% osobowego funduszu płac przedsiębiorstw budowlano-montażowych resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, a w innych resortach — kwot ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac.

§ 4. 1. W załączniku do zarządzenia ustala się:

1) podstawowe wskaźniki premiowe obowiązujące w jednolitej wysokości dla wszystkich obiektów danego rodzaju budownictwa realizowanych w generalnym (bezpośrednim) wykonawstwie przez przedsiębiorstwa budowlano-montażowe resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych,

2) limity dodatkowych wskaźników premiowych, w ramach których właściwi ministrowie mogą przyznawać dodatkowe wskaźniki premiowe (§ 3 ust. 3 i 5).

2. Właściwi ministrowie ustalają podstawowe wskaźniki premiowe obowiązujące w jednolitej wysokości dla wszystkich obiektów danego rodzaju budownictwa realizowanych w generalnym (bezpośrednim) wykonawstwie przez podległe im i nadzorowane przez nich przedsiębiorstwa budowlano-montażowe, nie wyższe jednak niż to określono w załączniku do zarządzenia (kolumna 3) dla resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, a dodatkowe i specjalne wskaźniki premiowe — zgodnie z zasadą, o której mowa w § 3 ust. 5.

§ 5. 1. Przy ustalaniu dodatkowych wskaźników premiowych należy szczególnie preferować obiekty wyróżniające się:

1) skomplikowaną technologią wykonania,

2) technicznymi i organizacyjnymi trudnościami realizacji, wynikającymi z przyczyn niezależnych od wykonawcy obiektu.

2. Dodatkowe wskaźniki premiowe (§ 3 ust. 3) ustalają właściwi ministrowie w uzgodnieniu z właściwym zarządem głównym związku zawodowego dla określonego przedsiębiorstwa lub określonej grupy przedsiębiorstw albo dla obiektów budownictwa specjalnego (budowa dużych zakładów przemysłowych,

budownictwo komunikacyjne, łączności, inżynierskie), realizowanego przez branżowe wyspecjalizowane przedsiębiorstwa budowlano-montażowe.

3. Specjalne wskaźniki premiowe (§ 3 ust. 4) ustalają właściwi ministrowie indywidualnie dla obiektów o szczególnym znaczeniu.

4. Właściwi ministrowie mogą upoważnić dyrektorów zjednoczeń do ustalania dodatkowych wskaźników premiowych, o których mowa w ust. 2.

§ 6. Wskaźnik premii obiektowej (łącznie z ewentualnym wskaźnikiem dodatkowym) stanowi podstawę do wyliczenia kwoty premii przypadającej za terminowe oddanie do użytku danego obiektu; kwota ta stanowi podstawę czynności, które podejmuje generalny wykonawca zgodnie z § 10 i następnymi uchwałą.

§ 7. 1. Kwot przydzielonych z rezerwy właściwego

ministra na zwiększenie premii obiektowych nie wylicza się w formie wskaźników; kwoty te zwiększają kwotę funduszu premii obiektowych.

2. Kwoty przydzielone z rezerwy właściwego ministra na zwiększenie premii obiektowych za wykonanie zadań dodatkowych lub za szczególne osiągnięcia rozlicza się poza wskaźnikami ustalonymi zgodnie z niniejszym zarządzeniem.

§ 8. Kryteria określania planowanego funduszu premii obiektowych ustalone w zarządzeniu stosuje się do premii za oddanie obiektów do użytku począwszy od dnia 1 stycznia 1970 r.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych: *A. Giersz*

Załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 27 grudnia 1969 r. (poz. 13).

WSKAŹNIKI PREMIOWE DO USTALANIA WYSOKOŚCI PREMII ZA ODDANIE DO UŻYTKU OBIEKTÓW ZALICZONYCH DO POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW BUDOWNICTWA

Lp.	Rodzaj budownictwa	Procent wartości kosztorysowej robót budowlano-montażowych obiektu	
		wskaźnik podstawowy	maksymalna wysokość wskaźnika dodatkowego (§ 3 ust. 3)
1	2	3	4
1	Budownictwo ogólne	0,35	0,30
2	Budownictwo przemysłowe budynków i hal produkcyjnych	0,40	0,30
3	Budownictwo przemysłowe obiektów produkcyjnych i innych	0,40	0,30
4	Budownictwo lądowo-inżynierskie	0,40	0,20
5	Budownictwo wodno-inżynierskie bez robót melioracyjnych	0,35	0,20
6	Roboty melioracyjne	0,35	0,20
7	Budownictwo linii energetycznych i innych urządzeń energetycznych	0,40	0,30
8	Roboty telekomunikacyjne	0,25	0,35
9	Montaż maszyn i urządzeń	0,30	0,25
10	Budownictwo górnicze dołowe wraz z instalacjami wewnętrznymi	0,40	0,30
11	Roboty leśne (inwestycje)	0,35	0,25

38

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANÝCH ORAZ PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 27 grudnia 1969 r.

w sprawie zasad zatrudniania i wynagradzania pracowników terenowych zespołów usług projektowych oraz wynagrodzeń komisji wyceny prac projektowych działających w tych zespołach.

(Monitor Polski z dnia 24 stycznia 1970 r. Nr 2, poz. 14)

Na podstawie § 4 uchwały nr 126 Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1969 r. w sprawie wytycznych co do tworzenia, organizacji i zasad działania państwowych jednostek projektowania (Monitor Polski Nr 32, poz. 239) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie dotyczy:

1) pracowników zatrudnionych w terenowych zes-

połach usług projektowych przy wydziałach budownictwa, urbanistyki i architektury, prezydiów rad narodowych stopnia powiatowego, zwanych dalej „pracownikami”,

2) komisji wyceny prac projektowych działających w zespołach, o których mowa w pkt 1, zwanej dalej „komisją”.

§ 2. 1. Ustala się tabelę stanowisk, kwalifikacji i wynagrodzeń zasadniczych pracowników, stanowiącą załącznik do zarządzenia.

2. Na podstawie tabeli, o której mowa w ust. 1, wynagrodzenie zasadnicze ustala:

1) dla kierownika zespołu — prezydium rady narodowej, które powołało dany zespół,

2) dla pozostałych pracowników — kierownik zespołu po uzyskaniu akceptacji kierownika wydziału, przy którym działa zespół.

3. Pracownikowi, który posiada:

1) wykształcenie wyższe lub

2) wykształcenie średnie i 10 lat pracy zawodowej oraz wyróżnia się inicjatywą i dobrymi wynikami pracy

może być przyznane przez prezydium rady narodowej wynagrodzenie zasadnicze przekraczające do 10% maksymalne stawki ustalone dla danego stanowiska.

4. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych na wniosek przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) może uzupełniać tabelę, o której mowa w ust. 1, nowymi stanowiskami, określając dla nich wynagrodzenie zasadnicze i wymagania kwalifikacyjne, przy zachowaniu odpowiednich proporcji płac.

§ 3. 1. Pracownicy mogą otrzymywać oprócz wynagrodzenia zasadniczego miesięczne premie za osiągnięcia w pracy.

2. Premie, o których mowa w ust. 1, wypłacane są z funduszu premiowego ustalanego przez prezydium rady narodowej w wysokości nie przekraczającej 15% wynagrodzeń zasadniczych pracowników.

3. Warunkiem przyznania premii jest terminowe i należyte wykonanie zadań i obowiązków pracownika.

4. Wysokość premii indywidualnej nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego pracownika.

5. Premie przyznaje:

1) dla kierownika zespołu — przewodniczący prezydium rady narodowej na wniosek kierownika wydziału, przy którym działa zespół,

2) dla pozostałych pracowników — kierownik wydziału na wniosek kierownika zespołu uzgodniony z radą zakładową.

§ 4. Do pracowników stosuje się przepisy obowiązujące w stosunku do pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu.

§ 5. 1. Za udział w posiedzeniu komisji przysługuje każdorazowo wynagrodzenie w wysokości:

1) dla przewodniczącego komisji . . . 57 zł,

2) dla pozostałych członków komisji oraz specjalistów biorących udział w posiedzeniu komisji . 38 zł.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje wyłącznie wtedy, gdy posiedzenie komisji odbywa się w godzinach pozasłużbowych.

§ 6. Stosownie do § 12 pkt 3 uchwały nr 126 Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1969 r. w sprawie wyciecznych co do tworzenia, organizacji i zasad działania państwowych jednostek projektowania (Monitor Polski Nr 32, poz. 239) traci moc uchwała nr 58 Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1968 r. w sprawie tworzenia terenowych zespołów usług projektowych przy wydziałach budownictwa, urbanistyki i architektury prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr 9, poz. 50).

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych: *A. Giersz*

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

Załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych oraz Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 27 grudnia 1969 r. (poz. 14).

TABELA STANOWISK, KWALIFIKACJI I WYNAGRODZEŃ ZASADNICZYCH PRACOWNIKÓW ZESPOŁÓW USŁUG PROJEKTOWYCH

Lp.	Stanowisko	Wymagania kwalifikacyjne w zakresie		Wynagrodzenie miesięczne w zł od — do
		wykształcenia	liczby lat pracy zawodowej	
1	2	3	4	5
1	Kierownik zespołu	wyższe	2	1500—3000
		średnie	5	
2	Inspektor fachowego poradnictwa, rejonowy technik budownictwa wiejskiego *)	wyższe techniczne	1	1500—2500
		średnie techniczne	3	
3	Starszy referent, starszy księgowy	średnie	3	1300—2000
4	Referent, księgowy, kasjer	średnie	2	1100—1700

*) W uzasadnionych wypadkach na stanowisko rejonowego technika budownictwa wiejskiego mogą być powołane osoby posiadające dyplom mistrza oraz co najmniej 10 lat pracy w zawodzie budowlanym.

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 30 grudnia 1969 r.

w sprawie zabezpieczenia spłaty kredytu ratalnego.*(Monitor Polski z dnia 13 stycznia 1970 r. Nr 1, poz. 2)*

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o prawie bankowym (Dz. U. z 1960 r. Nr 20, poz. 121, z 1964 r. Nr 8, poz. 50 i z 1966 r. Nr 24, poz. 151) oraz w związku z § 3 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 23 października 1969 r. w sprawie zadań Powszechnej Kasy Oszczędności oraz przejęcia przez Powszechną Kasę Oszczędności zadań i czynności przedsiębiorstwa Obsługa Ratalnej Sprzedaży „ORS” (Monitor Polski Nr 48, poz. 370) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Powszechna Kasa Oszczędności (PKO) oraz spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe (SOP) zrzeszone w Centralnym Związku Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych mogą udzielać na zakup artykułów przemysłowych w jednostkach gospodarki uspołecznionej oraz na spłatę należności za korzystanie z usług tych jednostek kredytu, zwanego dalej „kredytem ratalnym”, następującym osobom:

1) pracownikom jednostek gospodarki uspołecznionej, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę,

2) członkom spółdzielni produkcyjnych,

3) właścicielom lub użytkownikom gospodarstw rolnych, ogrodniczych i sadowniczych,

4) oficerom, chorążym, podoficerom zawodowym i nadterminowym,

5) członkom związków twórczych i członkom spółdzielni pracy,

6) osobom wykonującym pracę nakładczą, rzemieślnikom i osobom zatrudnionym na podstawie umów agencyjnych lub umów zlecenia,

7) emerytom (rencistom).

2. Naczelny Dyrektor Powszechnej Kasy Oszczędności może zezwolić na udzielenie kredytu ratalnego innym grupom osób lub innym osobom niż wymienione w ust. 1.

§ 2. 1. Kredyt ratalny może być udzielony wyłącznie osobom posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych.

2. Pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę może być udzielony kredyt ratalny, jeżeli przepracowali w danym zakładzie pracy co najmniej 3 miesiące.

3. Kredyt ratalny nie może być udzielony pracownikom sezonowym, pracownikom w okresach wypowiedzenia pracy i w okresach próbnym, jak również osobom zameldowanym na pobyt czasowy oraz osobom w wieku przedpoborowym i poborowym, z wyjątkiem osób zwolnionych od obowiązku służby wojskowej.

§ 3. PKO i SOP mogą odmówić kredytu ratalnego, jeżeli nabywca przy poprzednim zakupie nie spłacił w ustalonych terminach zaciągniętego kredytu, dopuszczając do egzekucji, albo jeżeli kredytobiorca lub jego poręczyciele nie dają wystarczającej gwarancji spłaty należności. SOP może ponadto odmówić udzielenia kredytu, jeżeli kredytobiorca zalega z zapłatą innych zobowiązań, jak np. podatkowych czy w obowiązkowych dostawach.

§ 4. 1. Dla zabezpieczenia kredytu ratalnego kredytobiorca wystawia na ogólną sumę należności jeden weksel opatrzony poręczeniem:

1) przy kredycie do 5.000 zł — jednego poręczyciela zarabiającego co najmniej 1.200 zł miesięcznie,

2) przy kredycie powyżej 5.000 zł — dwóch lub więcej poręczycieli o zarobkach, których wysokość w zależności od sumy kredytu określi placówka kredytująca; przy zakupach na raty samochodów suma zarobków poręczycieli miesięcznie powinna wynosić co najmniej 150% ustalonej kwoty miesięcznej raty.

2. Jeżeli kredytobiorcą jest emeryt (rencista), weksel powinien być opatrzony poręczeniem:

1) przy kredycie do 5.000 zł — dwóch poręczycieli,

2) przy kredycie powyżej 5.000 zł — trzech poręczycieli o zarobkach, których wysokość w zależności od sumy kredytu określi placówka kredytująca.

3. Zabezpieczenie kredytu ratalnego może nastąpić również przez złożenie przez kredytobiorcę kaucji w postaci książeczki oszczędnościowej PKO. Szczegółowe warunki przyjmowania tego rodzaju kaucji określi Naczelny Dyrektor PKO.

4. Poręczycielem może być współmałżonek. Oboje małżonkowie mogą być poręczycielami przy umowie o kredyt zawieranej przez osobę trzecią.

5. Centralny Związek Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych może ustalić inne sposoby zabezpieczenia spłaty kredytu udzielanego przez SOP.

§ 5. Poręczycielami mogą być tylko osoby uprawnione do uzyskania kredytu ratalnego, z wyjątkiem:

1) osób pobierających zaopatrzenie emerytalne,

2) osób zatrudnionych w jednostkach gospodarki uspołecznionej na podstawie umów agencyjnych lub umów zlecenia,

3) osób wykonujących pracę nakładczą dla jednostek gospodarki uspołecznionej.

§ 6. 1. Zaświadczenia zakładów pracy, instytucji, organizacji społecznych, politycznych i zawodowych, wydawane pracownikom lub osobom w nich zrzeszonym, osobom zatrudnionym na podstawie umów agencyjnych lub umów zlecenia, jak również osobom wykonującym pracę nakładczą, występującym w charakterze nabywców lub poręczycieli, powinny określać:

1) wysokość wynagrodzenia (zarobku) w stosunku miesięcznym brutto,

2) datę rozpoczęcia pracy oraz stanowisko lub charakter wykonywanej pracy,

3) stwierdzenie, że pracownik nie znajduje się w okresie wypowiedzenia ani w okresie próbnym,

4) stwierdzenie, że wynagrodzenie (zarobek) nie jest obciążone z tytułu wyroków sądowych lub innych tytułów egzekucyjnych.

2. Zaświadczenia wydawane członkom związków twórczych powinny zawierać dane wymienione w ust. 1 pkt 1 oraz stwierdzać, że członek jest zrzeszony w związku co najmniej od 3 miesięcy.

3. Zaświadczenia wystawia się na formularzach

powszechnego użytku o symbolu Hr-1 po jednym egzemplarzu dla nabywcy i dla poręczyciela. Zachowują one swą ważność w okresie jednego miesiąca od daty wystawienia.

4. Jednostki wydające zaświadczenia obowiązane są prowadzić ściśle ich ewidencję w układzie alfabetycznym według nazwisk osób, dla których je wystawiono, z podziałem na nabywców i poręczycieli, w specjalnie na ten cel przeznaczonych zeszytach (kartotekach), z uwzględnieniem następujących pozycji:

- 1) liczby porządkowej,
- 2) imienia i nazwiska,
- 3) komórki organizacyjnej (miejsca zatrudnienia),
- 4) numeru i daty zaświadczenia,

- 5) podpisu osoby prowadzącej ewidencję,
- 6) uwag.

§ 7. 1. Instytucja, która udzieliła kredytu, przysługuje ustawowe prawo zastawu na nabytym przez kredytobiorcę artykule do czasu spłaty kredytu.

2. Instytucja udzielająca kredytu może zawrzeć z kredytobiorcą dla zabezpieczenia swych roszczeń związanych z udzieleniem kredytu dodatkową umowę o przeniesienie na jej rzecz własności nabytego za udzielony kredyt artykułu do czasu spłacenia kredytu.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *J. Trendota*

40

ZARZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO

z dnia 30 grudnia 1969 r.

uchylające zarządzenie w sprawie wydawania przez zakłady pracy zaświadczeń dla dokonywania zakupów ratalnych.

(*Monitor Polski z dnia 13 stycznia 1970 r. Nr 1, poz. 3*)

W związku z § 3 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 23 października 1969 r. w sprawie zadań Powszechnej Kasy Oszczędności oraz przejęcia przez Powszechną Kasę Oszczędności zadań i czynności przedsiębiorstwa Obsługa Ratalnej Sprzedaży „ORS” (*Monitor Polski Nr 48, poz. 370*) zarządza się, co następuje:

§ 1. Uchyla się zarządzenie Ministra Handlu We-

wnętrznego z dnia 30 sierpnia 1958 r. w sprawie wydawania przez zakłady pracy zaświadczeń dla dokonywania zakupów ratalnych (*Monitor Polski z 1958 r. Nr 74, poz. 436, z 1960 r. Nr 82, poz. 375 i z 1965 r. Nr 2, poz. 7*).

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Handlu Wewnętrznego: *E. Sznajder*

41

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 8 stycznia 1970 r.

w sprawie uzupełnienia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty techniczne.

(*Monitor Polski z dnia 24 stycznia 1970 r. Nr 2, poz. 24*)

Na podstawie § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników instytutów naukowo-badawczych (*Dz. U. Nr 43, poz. 226*) zarządza się, co następuje:

§ 1. W wykazie instytutów technicznych, stanowiącym załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 31 października 1961 r. w sprawie ustalenia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty techniczne (*Monitor Polski z 1961 r. Nr 95, poz. 404, z 1962 r. Nr 43, poz. 202 i Nr 65, poz. 308, z 1965 r. Nr 53, poz. 277, z 1966 r. Nr 1, poz. 12, Nr 5, poz. 48, Nr 8, poz. 62 i Nr 11, poz. 77, z 1967 r. Nr 29, poz. 140, z 1968 r. Nr 8, poz. 48 i Nr 42, poz. 295 oraz z 1969 r.*

Nr 5, poz. 52 i Nr 16, poz. 132), dodaje się lp. 78 i 79 w brzmieniu:

Lp.	Nazwa instytutu	Jednostka nadzorująca
78	Instytut Finansów	Ministerstwo Finansów
79	Zakład Badań Statystyczno-Ekonomicznych Głównego Urzędu Statystycznego	Główny Urząd Statystyczny

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1970 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

WYJASNIENIE Nr 5 KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 31 grudnia 1969 r.

w sprawie wliczania okresu nauki do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu wypoczynkowego.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 31 grudnia 1969 r. Nr 7, poz. 14)

W związku z zapytaniami dotyczącymi interpretacji przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85), określających zasady wliczania okresu nauki do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu wypoczynkowego — Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, na podstawie art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o utworzeniu Komitetu Pracy i Płac oraz o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119) — wyjaśnia, co następuje:

1. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85), zwanej dalej „ustawą”, okres nauki wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, choćby podjęcie nowego zatrudnienia nastąpiło po upływie trzech miesięcy od rozwiązania stosunku pracy, zaś okres nauki przed dniem wejścia w życie ustawy — wlicza się choćby nastąpiła utrata ciągłości pracy (art. 29 ustawy).

2. Przy wliczaniu do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, okresu nauki — bierze się pod uwagę wyłącznie okres nauki ukończonej, tj. stwierdzonej świadectwem (dyplomem) ukończenia szkoły, według obowiązujących w szkolnictwie przepisów.

3. Jeżeli pracownik pobierał naukę w czasie zatrudnienia nie podlegającego wliczeniu do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, przepis art. 2 ust. 2 ustawy nie ma zastosowania.

W tym przypadku do okresu pracy warunkującego wymiar urlopu wypoczynkowego wlicza się z tytułu ukończenia szkoły przewidzianą dla danego typu szkoły ilość lat, doliczając je do lat zatrudnienia podlegających wliczeniu.

4. Jeżeli pracownik pobierał naukę w czasie zatrudnienia, do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się bądź okres pracy, bądź okres nauki, zależnie od tego, który z nich jest dłuższy.

Jeżeli zatem pracownik pobierał częściowo naukę w czasie zatrudnienia, należy z tego okresu odliczyć okres pracy, w czasie którego była pobierana nauka, a w zamian wliczyć z tytułu ukończenia szkoły danego typu odpowiednią ilość lat przewidzianą w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r., jeżeli będzie to dla pracownika korzystniejsze.

5. Jeżeli pracownik uzyskał świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły w czasie zatrudnienia, jednakże naukę pobierał wyłącznie przed podjęciem pracy, podlegającej wliczeniu do okresu zatrudnienia warunkującego wymiar urlopu, przepis art. 2 ust. 2 ustawy nie ma zastosowania.

W tym przypadku do okresu pracy warunkującego wymiar urlopu wypoczynkowego wlicza się z tytułu ukończenia szkoły przewidzianą dla danego typu

szkoły ilość lat, doliczając je do lat zatrudnienia podlegających wliczeniu.

6. Zasady ustalone w ust. 1—5 stosuje się odpowiednio, jeżeli pracownik uzyskał w czasie zatrudnienia świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły systemem eksternistycznym.

7. Z tytułu ukończenia szkoły zawodowej o trzyletnim okresie nauczania, która działała na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. Nr 38, poz. 389), do której warunkiem przyjęcia było ukończenie 7 klas szkoły powszechnej — wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu 3 lata (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy).

8. Ukończenie gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego, które działało na podstawie ustawy z dnia 11 marca 1932 r., do którego warunkiem przyjęcia było ukończenie 6 klas szkoły powszechnej (tzw. „małą maturę”), należy traktować na równi z ukończeniem zasadniczej szkoły zawodowej; z tego tytułu wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, przewidziany programem nauczania czas trwania nauki w gimnazjum, nie więcej jednak niż 3 lata (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Nie podlega natomiast wliczeniu ukończenie 6 klas gimnazjum 8-klasowego lub 9 klas średniej szkoły ogólnokształcącej, ponieważ nie jest to ukończenie określonej szkoły.

9. Z tytułu ukończenia szkoły doksztalcącej zawodowej, która działała na podstawie ustawy z dnia 11 marca 1932 r., do której warunkiem przyjęcia było ukończenie 5 lub 6 klas szkoły powszechnej — wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 3 lata (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy).

10. Z tytułu ukończenia szkoły doksztalcącej zawodowej, opartej na 7 klasach szkoły powszechnej, wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 3 lata (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy).

11. Ukończenie średniej szkoły zawodowej, do której warunkiem przyjęcia było ukończenie 6 klas gimnazjum 8-klasowego, albo gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego (ust. 8), albo 9 klas średniej szkoły ogólnokształcącej — przyrównuje się do ukończenia średniej szkoły zawodowej dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i z tego tytułu wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu — 5 lat (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy).

12. Z tytułu ukończenia szkoły mistrzów wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu: — przewidziany programem nauczania czas trwania nauki — nie więcej jednak niż 3 lata, jeżeli wa-

runkiem przyjęcia do szkoły było ukończenie szkoły podstawowej (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy),

— 5 lat, jeżeli warunkiem przyjęcia do szkoły było ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnej — ust. 11 — (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy).

13. Ukończenie szkoły artystycznej II stopnia przyrównuje się do ukończenia średniej szkoły zawodowej i z tego tytułu wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 5 lat (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy).

14. Z tytułu ukończenia szkoły oficerskiej — nie będącej szkołą wyższą — wlicza się do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu:

— przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 3 lata, jeżeli warunkiem przyjęcia do szkoły było ukończenie szkoły podstawowej (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy),

— przewidziany programem nauczania czas trwania nauki, nie więcej jednak niż 5 lat, jeżeli ukończenie tej szkoły było równorzędne z uzyskaniem świadectwa dojrzałości,

— 5 lat, jeżeli warunkiem przyjęcia do szkoły było ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej lub równorzędnej — ust. 11 (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy),

— 6 lat, jeżeli warunkiem przyjęcia do szkoły było posiadanie świadectwa dojrzałości (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy).

15. Z tytułu nabycia w oparciu o obowiązujące przepisy zawodowego stopnia inżyniera lub stopnia doktora bez odbycia studiów wyższych wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależy wymiar urlopu — 8 lat (art. 2 ust. 1 pkt 5. ustawy).

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

43

WYTYCZNE Nr 35 PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 22 października 1969 r.

w sprawie zasad i trybu aktualizowania i uzupełniania taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 10 grudnia 1969 r. Nr 6, poz. 12)

Na podstawie instrukcji nr 11 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 kwietnia 1962 r. w sprawie opracowania taryfikatorów kwalifikacyjnych robotników zostały przez poszczególne resorty, w porozumieniu z Zarządami Głównymi Związków Zawodowych i Komitetem Pracy i Płac, opracowane i wprowadzone nowe taryfikatory kwalifikacyjne robotników. Aby zapewnić ich aktualność jest konieczne okresowo i bieżące dokonywanie w nich zmian i uzupełnień.

W tym celu, na podstawie § 18, ust. 1 i 2 uchwały nr 213 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1961 r. w sprawie zasad i organizacji normowania pracy (Monitor Polski Nr 54, poz. 235), Komitet Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustala, co następuje:

1. Zjednoczenia przedsiębiorstw przemysłowych, budowlano-montażowych i inne równorzędne jednostki gospodarcze powinny okresowo, w zależności od potrzeb, dokonywać analizy zmian, które nastąpiły w danej gałęzi produkcji w zakresie techniki, technologii i organizacji pracy od czasu wprowadzenia dla tej gałęzi nowego branżowego taryfikatora kwalifikacyjnego dla robotników.

Analizy zmian powstałych w produkcji należy dokonywać z punktu widzenia oceny czy i jaki wpływ powinny one wywrzeć na dotychczasowe ujęcie w taryfikatorze kwalifikacyjnym stanu zawodów — specjalności, na ustalony w nich zakres pracy oraz zakres i poziom kwalifikacji wymaganych od robotników.

2. Dla nowo powstałych bądź wyodrębnionych zawodów — specjalności (rodzajów stanowisk pracy), dla których brak jest w taryfikatorze branżowym jednoznacznego odpowiednika, dla zawodów — spe-

cialności dotychczas objętych taryfikatorem, w których nastąpiły istotne zmiany w zakresie pracy lub w zakresie i poziomie wymagań kwalifikacyjnych, należy opracować nowe charakterystyki kwalifikacyjne i karty zaszeregowania.

W branżach, w których wprowadzono do produkcji nowe wyroby lub nowe metody wytwarzania, nie znajdujące odbicia w przykładach robót zawartych w charakterystykach kwalifikacyjnych, konieczne jest dokonanie zmian i uzupełnień tych przykładów, mimo iż zasadnicze kwalifikacje dotyczące wiadomości i umiejętności robotników nie uległy zmianom.

Jeżeli dany taryfikator kwalifikacyjny obowiązuje w przedsiębiorstwach podległych różnym zjednoczeniom, a nawet różnym resortom, zainteresowane zjednoczenia powinny uczestniczyć we wspólnym okresowym opracowaniu przykładów robót wykonywanych w zawodach — specjalnościach szeroko rozposzechnionych.

Koordynacja tych opracowań należy do ministerstwa wiodącego.

Okresowe zmiany i uzupełnienia taryfikatora kwalifikacyjnego w zakresie przykładów robót mogą mieć formę aneksów do tego taryfikatora (formę branżowych taryfikatorów robót).

3. a) Propozycje dokonania w branżowym taryfikatorze kwalifikacyjnym okresowych zmian i uzupełnień, polegające na opracowaniu nowych charakterystyk i kart zaszeregowania, przekazuje zjednoczenie (jednostka równorzędna) do właściwego organizacyjnie ministerstwa, które weryfikuje je i koordynuje w swoim zakresie działania.

Te okresowe zmiany i uzupełnienia wprowadza do branżowego taryfikatora obowiązującego w przed-

siębiorstwach podległych tylko jednemu resortowi — organizacyjnie właściwy minister po uzgodnieniu z zarządem głównym związku zawodowego i po porozumieniu z Komitetem Pracy i Płac.

W ten sam sposób wprowadza się wymienione zmiany i uzupełnienia do branżowego taryfikatora obowiązującego w przedsiębiorstwach podległych różnym resortom, jeżeli zmiany i uzupełnienia mają obowiązywać tylko w zakresie działania jednego resortu z powodu szczególnej odrębności danych zawodów — specjalności.

Okresowe zmiany i uzupełnienia w formie charakterystyk dotyczących zawodów — specjalności szeroko rozpowszechnionych wprowadza do branżowego taryfikatora obowiązującego w różnych resortach minister resortu wiodącego po uzgodnieniu z zarządem głównym związku zawodowego i po porozumieniu z Komitetem Pracy i Płac. W takim wypadku te same zmiany i uzupełnienia taryfikatora wprowadza w życie we własnym zakresie działania organizacyjnie właściwy minister.

b) Propozycje dokonania w branżowym taryfikatorze kwalifikacyjnym okresowych zmian i uzupełnień wyłącznie w zakresie przykładów robót przesyła zjednoczenie (jednostka równorzędna) do organizacyjnie właściwego ministerstwa w celu ich zweryfikowania i koordynacji.

Jeżeli właściwe organizacyjnie ministerstwo jest dla danej branży (dziedziny) również resortem wiodącym, przeprowadza ono analizę i podejmuje decyzję bezpośrednio, w przeciwnym razie — po porozumieniu z ministerstwem wiodącym.

Okresowe zmiany i uzupełnienia przykładów robót, zweryfikowane i skoordynowane w wyżej określonym trybie, wprowadzają w życie zarządzeniami poszczególni ministrowie w swoim zakresie działania po porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego.

4. Niezależnie od okresowego przeglądu zmian zaszytych w danej gałęzi produkcji i okresowego wprowadzania zmian i uzupełnień taryfikatora kwalifikacyjnego należy dokonywać w nim zmian i uzupełnień w trybie bieżącym.

W tym celu w zakładzie nowo uruchamianym lub modernizowanym, w zakładzie, w którym instaluje i uruchamia się nowego rodzaju maszyny i urządzenia, wprowadza nową technologię lub dokonuje się istotnych zmian w organizacji i podziale pracy, z czym wiąże się powstawanie nowych zawodów lub specjalności bądź ich istotnych zmian, należy zapewnić przygotowanie na czas projektów nowych charakterystyk kwalifikacyjnych i kart zaszeregowania.

Opracowane w tej formie propozycje zmian i uzupełnień taryfikatora zakład przesyła w trzech egzemplarzach do właściwego zjednoczenia.

Zadaniem zjednoczenia jest — sprawdzenie czy nadesłane projekty charakterystyk nie mają odpowiednika w branżowym taryfikatorze kwalifikacyjnym, zweryfikowanie ich poprawności oraz zasadności proponowanego zaszeregowania (kategorii taryfowej) i dokonania w razie potrzeby niezbędnych zmian.

Zweryfikowane charakterystyki kwalifikacyjne i karty zaszeregowania zjednoczenie przesyła w

dwóch egzemplarzach do organizacyjnie właściwego ministerstwa, które w uzasadnionych wypadkach zatwierdza charakterystyki kwalifikacyjne jako tymczasowe, przy czym — jeżeli jest resortem wiodącym — podejmuje decyzję bezpośrednio, w przeciwnym razie — po porozumieniu z ministerstwem wiodącym.

Resort organizacyjnie właściwy może upoważnić zjednoczenie do zatwierdzenia tymczasowych charakterystyk kwalifikacyjnych, jeżeli aparat zjednoczenia lub branżowego ośrodka organizacji i normowania pracy gwarantuje prawidłowość wykonanych opracowań i podejmowanych decyzji zgodnie z zasadami ustalonymi instrukcją Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 kwietnia 1962 r. W takim wypadku zjednoczenie zatwierdzające tymczasowe charakterystyki kwalifikacyjne przesyła ich odpisy do ministerstwa nadrzędnego i do ministerstwa wiodącego.

Zatwierdzone tymczasowe charakterystyki kwalifikacyjne i karty zaszeregowania zbierają i przechowują — zjednoczenie, ministerstwo nadrzędne i wiodące w celu ich wykorzystania przy okresowej zmianie taryfikatora kwalifikacyjnego.

5. W toku prac określonych niniejszymi wytycznymi należy — przestrzegać wytycznych metodycznych ustalonych w instrukcji nr 11 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 kwietnia 1962 r. w sprawie opracowania taryfikatorów kwalifikacyjnych.

W szczególności należy przestrzegać zasady jednolitości i równorzędności zaszeregowania zawodów — specjalności i robót, stanowiących opracowywane zmiany i uzupełnienia do taryfikatora, w porównaniu z poziomem zaszeregowania ustalonym w taryfikatorze dla pozostałych zawodów, specjalności i robót.

Podnoszenie poziomu zaszeregowania zawodów — specjalności i robót nie może mieć miejsca, jeżeli nie nastąpiły istotne zmiany w charakterze produkcji i poziomie wymagań kwalifikacyjnych uzasadniające dokonanie zmian w taryfikatorze kwalifikacyjnym.

6. W pracach, o których mowa w wytycznych, należy zapewnić udział przedstawicieli właściwego związku zawodowego.

7. Zasady określone w ust. 4 wytycznych mają zastosowanie również do bieżącej aktualizacji obowiązujących taryfikatorów kwalifikacyjnych nie opartych na instrukcji Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 28 kwietnia 1962 r.

8. Zarządzenia o podjęciu w miarę potrzeby prac nad okresowymi zmianami i uzupełnieniami taryfikatorów kwalifikacyjnych wydają właściwi ministrowie. W zarządzeniach tych mogą być, zgodnie z zasadami wytycznych, ustalone szczegółowe wskazówki, zwłaszcza dotyczące organizacji tych prac, np. podziału zadań pomiędzy zainteresowane zjednoczenia, współpracy ich pomiędzy sobą, współpracy z resortem wiodącym, zadań ośrodków organizacji i normowania pracy w przygotowaniu i weryfikacji opracowań.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: M. Krukowski

OBWIESZCZENIE PIERWSZEGO PREZESA SĄDU NAJWYŻSZEGO

z dnia 3 stycznia 1970 r.

o wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie ugodowego załatwiania spraw pracowniczych przed sądem.*(Monitor Polski z dnia 2 lutego 1970 r. Nr 3, poz. 29)*

Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 11, poz. 54) i § 6 uchwały Rady Państwa z dnia 22 maja 1962 r. w sprawie regulaminu Sądu Najwyższego (Monitor Polski Nr 45, poz. 210) ogłaszam uchwałę powziętą przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

dnia 20 grudnia 1969 r., ustalając wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie ugodowego załatwiania spraw pracowniczych przed sądem.

Treść uchwały podana jest w załączniku do niniejszego obwieszczenia.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego: *Z. Resich*

Załącznik do obwieszczenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 1970 r. (poz. 29).

WYTYCZNE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAKTYKI SĄDOWEJ W PRZEDMIOCIE UGODOWEGO ZAŁATWIANIA SPRAW PRACOWNICZYCH PRZED SĄDEM

uchwalone dnia 20 grudnia 1969 r. przez pełny skład Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy w składzie następującym:
przewodniczący: Prezes Sądu Najwyższego Z. Opuszyński,

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Z. Resich,
sędziowie Sądu Najwyższego: W. Formański, W. Głabisz, Z. Kapitaniak, J. Krzyżanowski (sprawozdawca), K. Marowski, K. Piasecki, J. Pietrzykowski, S. Rejman, Z. Stypułkowska, A. Szczurzewski, J. Tyszka, J. Wasilewski, M. Wilewski,

protokolant: członek Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego H. Paruzal,

przy udziale zastępcy Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej K. Kukawki i podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości J. Szczerskiego,

po zapoznaniu się ze stanowiskiem Centralnej Rady Związków Zawodowych, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1969 r., na podstawie art. 9, art. 24 lit. c) i art. 28 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 11, poz. 54)

u c h w a l i ł

wytyczne wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w przedmiocie ugodowego załatwiania spraw pracowniczych przed sądem.

I.

Ugodowe załatwianie sporów pomiędzy pracownikami a uspołecznionymi zakładami pracy jest od lat przedmiotem stałej troski zarówno ustawodawcy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jak i naczelnych organów administracji państwowej oraz związków zawodowych. W naszych warunkach ustrojowych ugodowy tryb kończenia sporów pracowniczych ma bowiem dodatni wpływ na kształtowanie nieodzownej atmosfery wzajemnego zaufania kolektywu i harmonijnego przebiegu procesu pracy. Ponadto ugoda ma niejednokrotnie bardziej doniosłe znaczenie wycho-

wawcze niż rozstrzygnięcie sporu pracowniczego orzeczeniem sądu.

Dążenia do ułatwienia ugodowego likwidowania sporów pracowniczych — niezależnie od przepisów o charakterze ogólnym (art. 10 i 223 Kpc) — znalazły dobitny wyraz w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego normujących postępowanie w sprawach o roszczenia pracownicze (art. 459 i następne Kpc), w licznych aktach prawnych naczelnych organów państwowych, a także w działalności Centralnej Rady Związków Zawodowych oraz branżowych i terenowych organów związkowych.

Mimo wskazanych wyżej tendencji liczba zawieranych przed sądami ugód w sprawach pracowniczych nie odpowiada jeszcze w pełni potrzebom i możliwościom likwidowania sporów pracowniczych w drodze ugody.

Jedną z istotnych przyczyn tego stanu należy upatrywać w przesadnej niejednokrotnie ostrożności zakładów pracy, które woła regulować nawet niewątpliwie należności pracowników dopiero po wyroku sądowym. Analizy procesów pracowniczych ujawniły ponadto wypadki wadliwego pojmowania instytucji ugody sądowej z punktu widzenia jej istoty i znaczenia w postępowaniu spornym przez strony procesowe, a także brak dostatecznej jasności poglądów w tym przedmiocie w niektórych sądach.

Uzasadnia to potrzebę wyjaśnienia w drodze wytycznych podstawowych wątpliwości, jakie występują w orzecznictwie na tle stosowania przepisów o ugodach zawieranych przed sądami w sprawach pracowniczych.

Zakres wytycznych ograniczony jest do wyjaśnienia zagadnień związanych z ugodami zawieranimi przed sądem, określanymi w praktyce sądowej mianem ugód sądowych w sprawach o roszczenia pracowników (art. 459—476 Kpc), jak również w sprawach, w których pracownik jest stroną pozwaną w sprawie ze stosunku pracy (art. 461 w związku z art. 477 Kpc).

II.

Zawarcie ugody w toku procesu przed sądem jest aktem prawnym, w którym zajął się składnik materialno-prawny i procesowy.

Ugoda sądowa jest czynnością procesową uprawniającą do tego podmiotów procesowych, dokonaną w formie przewidzianej prawem procesowym, które wiąże z tą czynnością zamierzony przez te podmioty skutek w postaci wyłączenia dalszego postępowania sądowego co do istoty sprawy.

Równocześnie zawarte w treści ugody porozumienie co do istniejącego między stronami stosunku prawnego ma charakter zgodnego oświadczenia woli, a więc czynności prawnej zmierzającej do wywołania skutków w dziedzinie prawa materialnego. W tym zakresie zawarte przed sądem porozumienie jest ugoda w rozumieniu art. 917 Kc.

Ugoda powinna uchylać ostatecznie spór co do całości stosunku prawnego lub ściśle określonego roszczenia.

Składane więc przez strony zgodne oświadczenia są czynnościami procesowymi, a jednocześnie czynnościami materialno-prawnymi. Z jednej bowiem strony są one podejmowane po to, by wywołać skutki w zakresie dochodzonego prawa materialnego, z drugiej zaś strony zmierzają do umożliwienia sądowi zakończenia procesu bez merytorycznego rozstrzygnięcia przez umorzenie postępowania.

Ugoda sądowa w sprawie pracowniczej jest więc czynnością procesową stron, podjętą w celu osiągnięcia skutków materialno-prawnych przewidzianych w art. 917 Kc, w szczególności dla uchylecia sporu w zakresie istniejącego między stronami stosunku prawnego w drodze wzajemnego porozumienia oraz w celu osiągnięcia skutków procesowych w postaci wyłączenia sporu spod rozstrzygnięcia sądowego przez umorzenie postępowania.

Za powyższą wykładnią istoty ugody, o której mowa w art. 461 Kpc, przemawia wynikające z zasady jedności prawa socjalistycznego ściśle powiązanie prawa cywilnego z prawem procesowym, które wymaga, by jednorodnjawne czynności prawne, dokonane poza procesem lub w procesie, oceniane były według tych samych zasad.

Z uwagi na charakter ugody sądowej, będącej również w istocie umową dotyczącą łączącego strony stosunku prawnego, zawieranej w toku procesu pod powagą sądu, powinna ona nie tylko obejmować elementy umowy, lecz także spełniać wymagania co do formy, od których zachowania Kodeks postępowania cywilnego uzależnia jej skutki procesowe. Umowę cywilno-prawną należy ocenić według przepisów prawa cywilnego, a skutki procesowe oświadczeń woli stron — według prawa procesowego.

Jeśli chodzi o przewidziane w art. 917 Kc wzajemne ustępstwa, to — pojmując je szeroko — będą czynić zadość tej przesłance m.in. ograniczenie (częściowe zrzeczenie się) roszczenia materialno-prawnego, zwłaszcza niepewnego co do wysokości lub zgłoszonego w wygórowanej wysokości, jak również zrzeczenie się zarzutów lub rezygnacja z uzyskania orzeczenia, korzystającego z powagi rzeczy osądzonej.

W związku z podkreślonym wyżej charakterem ugody sądowej zawierającej również elementy umowy prawa cywilnego, do rzędu ugód nie można zaliczyć jednostronnych czynności dyspozytywnych po-

dejmowanych przez strony w procesie, np. uznania powództwa, zrzeczenia się roszczenia, cofnięcia, zmiany, rozszerzenia lub ograniczenia żądania pozwu (por. art. 158 § 1 pkt 3 Kpc), a również oświadczenia powoda o zaspokojeniu roszczenia, chociaż te czynności wpływają również na przyspieszenie rozstrzygnięcia Sądu.

Nie będzie także ugoda sądowa ugoda wełatwienie poza procesem części lub całości sporu. Tego rodzaju porozumienie podane nawet do wiadomości sądu będzie czynnością, którą sąd weźmie pod rozwagę jako okoliczność mogąca wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (art. 158 § 1 pkt 3 Kpc). Podlega ono również kontroli sądu co do jego dopuszczalności w świetle art. 461 § 2 i 3 Kpc.

Skutki ugody sądowej — jak każdej czynności materialno-prawnej — mogą być uzależnione w granicach przewidzianych przez prawo cywilne (art. 89 i nast. Kc) od warunku rozwiązującego lub zawieszającego. Uzależnienie cywilno-prawnych skutków ugody od spełnienia się określonego warunku nie wyłącza tego, że przy zachowaniu formalności przewidzianych w prawie procesowym ugoda zawarta przed sądem będzie miała wszelkie skutki ugody sądowej, a więc doprowadzi do zakończenia procesu i będzie stanowiła tytuł egzekucyjny (art. 777 pkt 1 Kpc). Nie ma bowiem przeszkód prawnych, by tytuł egzekucyjny zawierał warunek.

Natomiast czynności procesowe stron, zmierzające do zakończenia procesu ugoda, nie mogą być uzależnione od warunku, który czyniłby samo zakończenie procesu niepewnym.

Należy jednak mieć na uwadze, że odmienny charakter mają stosowane w praktyce, zgłaszane do protokołu zawierającego ośnowę projektowanej ugody oświadczenia tej treści, że strony zastrzegają sobie prawo odstąpienia w określonym krótkim terminie od projektu ugody (np. w razie nieakceptowania warunków przez organy nadrzędne zakładu pracy). Tego rodzaju zastrzeżenie wskazuje, że zgłoszone do protokołu porozumienie nie stanowi jeszcze ugody, lecz tylko jej projekt. Porozumienie takie powinno również zawierać oświadczenie stron, że projekt ugody w razie nieodstąpienia w określonym terminie stanie się wiążącą stronami ugoda sądowa. W razie wskazanego porozumienia sąd odroczy ogłoszenie orzeczenia i po upływie oznaczonego terminu umorzy postępowanie w sprawie.

III.

Zawarcie ugody przed sądem w toku procesu oznacza w świetle przepisów Kpc dorozumianą wolę odstąpienia od zgłoszonego w pozwie żądania udzielenia ochrony sądowej, ponieważ celem ugody sądowej jest niedopuszczenie do dalszego postępowania sądowego, a tym samym wyłączenie rozstrzygnięcia merytorycznego przez sąd. Dobitnie zwłaszcza akcentuje to redakcja art. 473 § 4 Kpc, który zobowiązuje sąd do prowadzenia dalszego postępowania (wyznaczenia terminu rozprawy) tylko wówczas, gdy na posiedzeniu wyjaśniającym ugoda nie została zawarta. A contrario — w razie zawarcia ugody powinno nastąpić zakończenie postępowania sądowego przez jego umorzenie.

W praktyce wielu sądów żąda się od stron, prócz zgłoszenia do protokołu treści ugody, również oświadczenia o cofnięciu żądania pozwu czy też zgodnego

wniosku o umorzenie postępowania. Wnioski tej treści wobec podkreślonego wyżej znaczenia procesowego zawarcia ugody przed sądem nie są konieczne. Brak takich oświadczeń nie stanowi bowiem przeszkody do podjęcia przez sąd właściwego postanowienia, zwłaszcza że ze sformułowania ugody wynikać powinno, iż stronom chodzi o zakończenie sporu również w sądzie.

Sąd przyjmując ugode do protokołu ma obowiązek dopilnowania należytej jej redakcji. Ugoda powinna zawierać sformułowania jasne, nie budzące wątpliwości i umożliwiające jej realizację w drodze egzekucji. Treść ugody powinna określać dokładnie rozmiar świadczeń, sposób i termin ich wykonania oraz wskazać, jakie roszczenia objęte procesem mają te świadczenia zaspokajać.

Osnowa ugody zawartej przed sądem powinna być wciągnięta do protokołu rozprawy i stwierdzona podpisami stron. W razie niemożności podpisania przez stronę sąd stwierdza tę niemożność w protokole (art. 158 § 1 pkt 3 i art. 223 § 1 Kpc). Do treści ugody sądowej wchodzi tylko to, co zostało wciągnięte do protokołu sądowego.

Do ugody jako umowy między stronami nie stosuje się przepisów dotyczących sprostowania, uzupełnienia i wykładni wyroków.

Zaprotokołowane zgodne oświadczenia stron dotyczące istotnych elementów stanu faktycznego sprawy, nie budzące wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (art. 229 Kpc), będą dostateczną podstawą do dokonania prawidłowej oceny dopuszczalności ugody, podobnie jak cofnięcie pozwu lub ograniczenia roszczenia (art. 461 § 3 Kpc).

Elementy niezbędne do prawidłowej oceny dopuszczalności ugody powinny być wyjaśnione i zaprotokołowane w zasadzie już w toku postępowania wyjaśniającego, którego celem jest m.in. zawarcie ugody (art. 471 pkt 1, 4 i 6 Kpc).

Nie jest potrzebne dla zakończenia sporu ugoda poprzedzona jej postępowaniem dowodowym. Jak wskazano wyżej, celem ugody jest skrócenie i zakończenie postępowania sądowego z chwilą jej zawarcia przed sądem. Nie wyłącza to oczywiście obowiązku sądu dokładnego wyjaśnienia okoliczności sprawy i związanych z nimi przesłanek ugody (art. 212 i 213 Kpc) w granicach niezbędnych dla prawidłowej oceny dopuszczalności jej zawarcia. Również w takich granicach, w jakich twierdzenia stron nie budzą uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, sąd przyjmie za prawdziwe ich oświadczenie o okolicznościach faktycznych sprawy.

Z chwilą zawarcia przez strony ugody sądowej ze skutkiem prawnym, tzn. o ile sąd nie sprzeciwi się jej zawarciu, zapaść powinno postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie.

W razie uznania ugody za niedopuszczalną sąd przeprowadza dalsze postępowanie, niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy.

W razie zakończenia sprawy ugoda, sąd — o ile postanowienia ugody nie stanowią inaczej — stosownie do przepisu art. 12 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110) obciąża strony w równych częściach nie uiszczoną opłatą wpisu stosunkowego od pozwu, z tym że w wypadkach szczególnie uza-

sadnionych może skorzystać z przepisu art. 11 ust. 3 tej ustawy.

Koszty zastępstwa procesowego, o ile ugoda nie stanowi inaczej, znosi się wzajemnie (art. 104 Kpc).

IV.

Art. 461 § 2 Kpc nakłada na sąd obowiązek kontroli z urzędu, czy zamierzona przez strony ugoda nie narusza prawa lub zasad współzycia społecznego bądź też słusznego interesu pracownika. Przy stwierdzeniu którejkolwiek ze wskazanych wyżej trzech ujemnych przesłanek sąd uznaje ugode za niedopuszczalną i zgłasza sprzeciw. Jakkolwiek sprzeciw sądu nie może być odrębnie zaskarżony, to jednak wobec konieczności zamieszczenia w protokole zarówno wniosków stron, jak i orzeczeń sądu dotyczących tych wniosków (art. 158 pkt 2 i 3 i 356 Kpc), stanowisko sądu wyrażające sprzeciw powinno być zamieszczone w protokole. Natomiast uzasadnienie sprzeciwu, nawiązujące do projektu uznanej za niedopuszczalną ugody, powinno się znaleźć w motywach orzeczenia rozstrzygającego spór. Jest to konieczne dla umożliwienia stronie właściwego sformułowania zarzutu, a instancji rewizyjnej (w razie zaskarżenia orzeczenia) dla dokonania kontroli prawidłowości sprzeciwu sądu.

Pierwsze dwie przesłanki niedopuszczalności ugody sądowej z art. 461 § 2 Kpc są w istocie powtórzeniem dyspozycji art. 58 § 1 i § 2 Kc. Sąd, zwłaszcza w sprawach podmiotów, których interesy podlegają szczególnej ochronie, obowiązany jest zawsze z urzędu badać, czy czynności dyspozytywne stron nie naruszają prawa lub zasad współzycia społecznego, a gdy naruszają — stwierdzić ich nieważność i odmówić ochrony sądowej opartym na nich roszczeniom. Trzecia przesłanka negatywna wykracza poza dyspozycję art. 203 § 4 w związku z art. 223 § 2 Kpc, ponieważ przewidziana w art. 461 § 2 Kpc ochrona interesu pracownika (oraz członków ich rodzin) jest dalej idąca aniżeli innych uczestników procesu, skoro uznaje za niedopuszczalne naruszenie każdego słusznego interesu pracownika, a nie dopiero rażącego naruszenia usprawiedliwionego interesu strony (art. 203 § 4 Kpc).

Przy ocenie słusznego interesu pracownika należy mieć na uwadze, że ochrona interesu pracownika nie idzie tak daleko, by nakazywała uznać za niedopuszczalną każdą ugode, która przyznaje pracownikowi nawet nieznacznie tylko mniejsze korzyści, niż można by mu było przyznać wyrokiem. Mogą bowiem powstać wyjątkowe sytuacje, wynikające ze szczególnych okoliczności sprawy, zwłaszcza gdy ustalenie prawdziwego stanu rzeczy jest utrudnione, iż uzyskanie natychmiastowego zaspokojenia żądania kosztem rezygnacji z nieznacznej części zgłoszonego roszczenia będzie zaspokajało słuszny interes pracownika.

Niezależnie od tego w każdym sporze musi być przedmiotem oceny sądu kwestia, czy ugoda nie narusza zasady ochrony własności społecznej. Uzasadnia to potrzebę szczególnie wnikliwego rozważenia całości kształtu okoliczności sprawy w każdym wypadku oceny słusznego interesu pracownika oraz usprawiedliwionego interesu zakładu pracy.

Nie stanowi podstawy sprzeciwu co do zawarcia ugody ta wyłącznie okoliczność, że w projekcie ugody nie uwidoczniło elementów wzajemnych

ustępstw w zakresie istniejącego między stronami stosunku prawnego.

Kontrola sądowa zawieranej ugody obejmuje nie tylko samą treść zamierzonego porozumienia, ale powinna łączyć się z badaniem całości tego stosunku prawnego, który umową ma być uregulowany.

Ugoda sądowa może być zawarta w każdym stanie postępowania sądowego. Jedynie z mocy wyraźnego przepisu art. 423 § 2 Kpc wyłączona jest w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, wszczętym na skutek rewizji nadzwyczajnej. Natomiast w razie uwzględnienia rewizji nadzwyczajnej i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania odżywa dopuszczalność zawarcia ugody sądowej.

Dyspozycja art. 461 § 2 in fine Kpc, mająca zastosowanie we wszystkich sprawach pracowniczych, rozciąga skutki wydanego przez sąd sprzeciwu (stwierdzenia niedopuszczalności ugody według zaprojektowanej treści) również na ewentualną ugodę pozasądową o tej samej treści. Ma to ten skutek, że każdą ugodę (w rozumieniu prawa cywilnego) między tymi stronami trzeba będzie w razie sporu ocenić według kryteriów podanych w art. 461 § 2 Kpc i to niezależnie od tego, czy była zawarta przed wszczęciem procesu, czy też w toku jego trwania.

Tak szeroki zasięg działania sprzeciwu sądu, o którym mowa w art. 461 § 2 Kpc, wychodzący daleko poza proces, nadaje temu przepisowi charakter samodzielnej normy prawno-materialnej. Sprawia to, że w każdym wypadku wystąpienia w postępowaniu sądowym w sporze pracowniczym zagadnienia ważności ugody, nawet tylko jako jednej z przesłanek rozstrzygnięcia, ocena przez sąd tego zagadnienia powinna być również dokonana zgodnie z przepisem art. 461 § 2 Kpc.

W sprawach o ważność ugody sądowej należy pamiętać, że stosownie do przepisu art. 48 § 1 pkt 5 Kpc wyłączeni są od orzekania sędziowie (ławnicy), z których udziałem ugoda ta była zawarta.

V.

Oświadczenie zgody na zawarcie ugody i w konsekwencji na zakończenie procesu przez umorzenie postępowania może być — jako czynność procesowa — odwołane z przyczyn uzasadnionych, aż do chwili uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania (np. może być odwołane w zażaleniu na postanowienie o umorzeniu).

Jeśli postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie uprawomocniło się, wzruszenie skutków procesowych ugody sądowej może nastąpić w trybie rewizji nadzwyczajnej, a jeśli chodzi o uchylenie wykonalności takiej ugody sądowej — w drodze powództwa z art. 840 § 1 Kpc.

Ugoda sądowa w zakresie jej skutków prawno-materialnych podlega przepisom o skuteczności oświadczeń woli i o wadach tych oświadczeń, uzasadniających uchylenie się od skutków złożonego oświadczenia (art. 82—88 Kc przy uwzględnieniu szczególnych przepisów art. 918 Kc). Uchylenie się od skutków prawnych tych oświadczeń może mieć miejsce również po zakończeniu procesu, co jednak pozostanie bez wpływu na skutki procesowe ugody.

W razie skutecznego odwołania oświadczenia procesowego może być w tym samym postępowaniu badana również skuteczność uchylenia się od skutków materialno-prawnych oświadczenia woli bądź nieważność ugody z punktu widzenia dyspozycji art. 461 § 2 Kpc.

Gdy dłużnikiem jest Skarb Państwa, przedsiębiorstwo państwowe lub też inna jednostka gospodarki uspołecznionej — do egzekucji należności pieniężnej wynikającej z ugody sądowej stosuje się przepisy art. 1060 i nast. Kpc. Tytułem egzekucyjnym (art. 777 pkt 1 Kpc) będzie wówczas dla pracownika odpis protokołu sądowego zawierającego treść ugody wraz z postanowieniem o umorzeniu postępowania oraz stwierdzeniem jego prawomocności.

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe, listonosze Oddziały i Delegatury „Ruch”. Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”. Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024. Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch” Warszawa, ul. Nowogrodzka 15/17, konto PKO Nr 141-6-700044 VII O/M Warszawa.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII, 50 g. Objętość ark. wyd. 5,3; ark. druk. 4. Zam. 215/70. 22 400 egz. K-72.